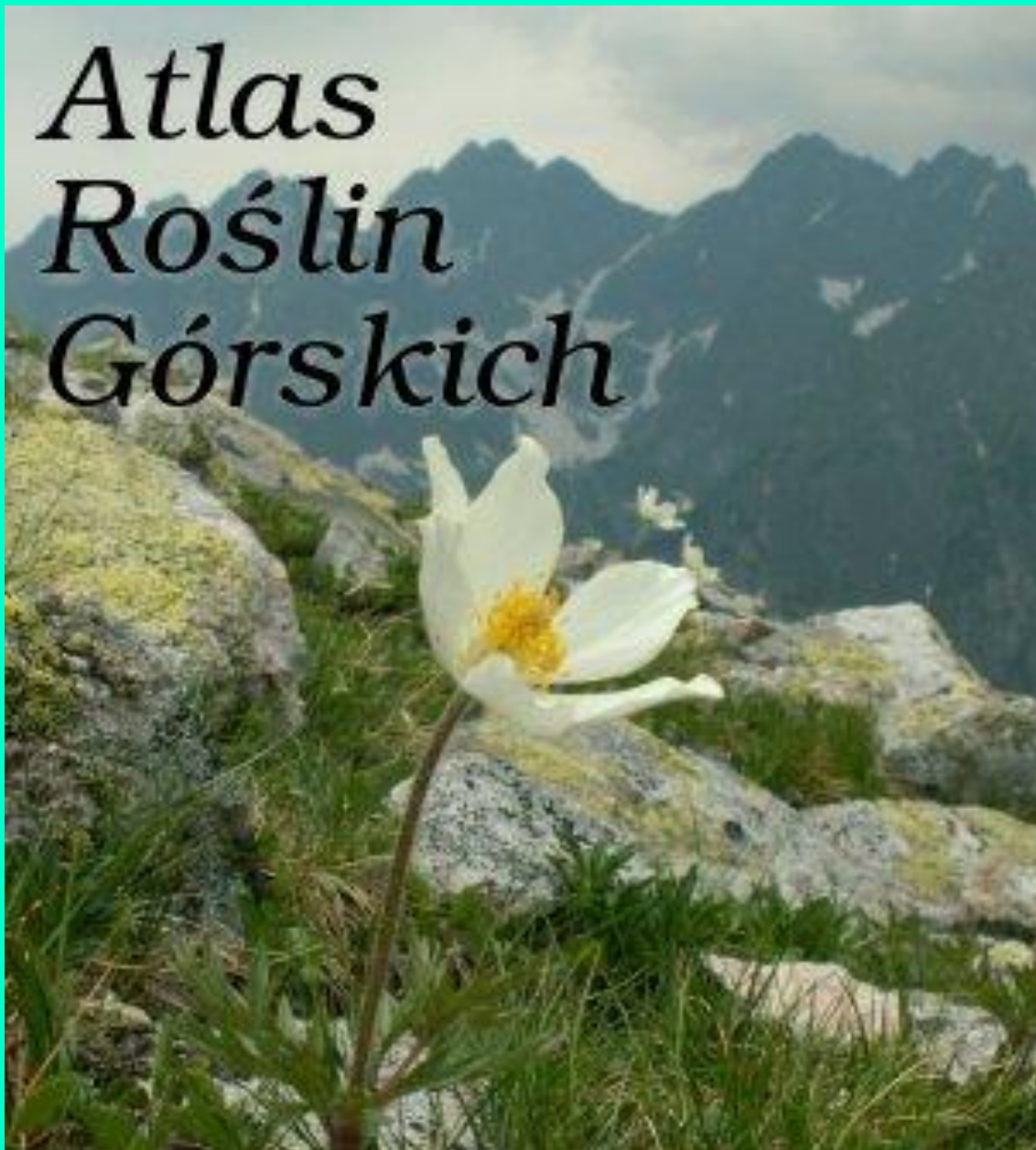

CZĘŚĆ IV

**Skrzyp -
Żywokost**

Skrzyp leśny

Włoszczyca leśna, kłosać leśna

Eleocharis palustris (L.) Rostk. Schmidt

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Włoszczyca, kłosać, kłosać leśna

Okres kwitnienia:
kwiecień
maj

Występowanie:

Siedlisko: lasy, zarośla i ich skraje, śródleśne
łąki, zręby

Opis:

Pliniusz nazywał skrzypy końskim ogonem - "*cauda equi*", który rzeczywiście mogą przypominać.

Obecna łacińska nazwa rodzajowa (łac. *equisetum sylvaticum*) wiąże się z inną częścią owłosienia konia - sierścią (łac. *equus* = koń, *saeta* = sierść).

Ale najbardziej skrzyp przypomina miniaturową choinkę. Na wiosnę wytwarza jasnobrązowy (bezhlorofilowy) pęd zarodnikowy - strobil, z kłosem zarodnikowym na szczycie, który po wysypaniu się zarodników zazielenia się i rozrasta.

Łodygi skrzypu zawierają dużo krzemionki i używane były dawniej do czyszczenia cynowych naczyń (nawiązuje do tego niemiecka nazwa rośliny - ziele cynowe).

Słonecznica wąskolistna

Helianthus annuus L.

rodzina: *Asteraceae*

gatunek: *Helianthus annuus* L.

rodzina: *Asteraceae*

gatunek: *Helianthus annuus* L.

rodzina: *Asteraceae*

gatunek: *Helianthus annuus* L.

rodzina: *Asteraceae*

gatunek: *Helianthus annuus* L.

rodzina: *Asteraceae*

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

Siedlisko: źródliska, wilgotne skałki i żwirki, częściej na wapieniu, od regła dolnego po hale

Występowanie: góry środkowej Europy, w Polsce wyłącznie w Tatrach

Opis:

Nasiona rośliny mają charakterystyczną rzeźbę powierzchni w postaci promieni - dało to początek łacińskiej nazwie rodzajowej (łac. *heliosperma quadridentatum*), pochodzącej od dwóch greckich słów: gr. *helios* = słońce, gr. *sperma* = nasienie. Nazwa gatunkowa wskazuje na płatki kwiatów, wycięte szczytem w 4 ząbki (łac. *quatuor* = cztery, łac. *dens* = ząb).

Smagliczka skalna

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

Występowanie:

Siedlisko: skały wapienne

Występowanie: Europa Środkowa, Azja
Mniejsza, w Polsce tylko w Pieninach

Opis:

Łacińska nazwa rodzajowa (łac. *alyssum saxatile*) pochodzi od greckiego słowa *lyssa* oznaczającego wściekliznę - gatunków z tego rodzaju używano bowiem do leczenia wścieklizny. Nazwa gatunkowa pochodzi natomiast z łaciny (łac. *saxum* = skała, kamień). Często sadzona w przydomowych ogródkach skalnych.

Rośliny podobne

Pszonak pieniński

Smotrawa okazała

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

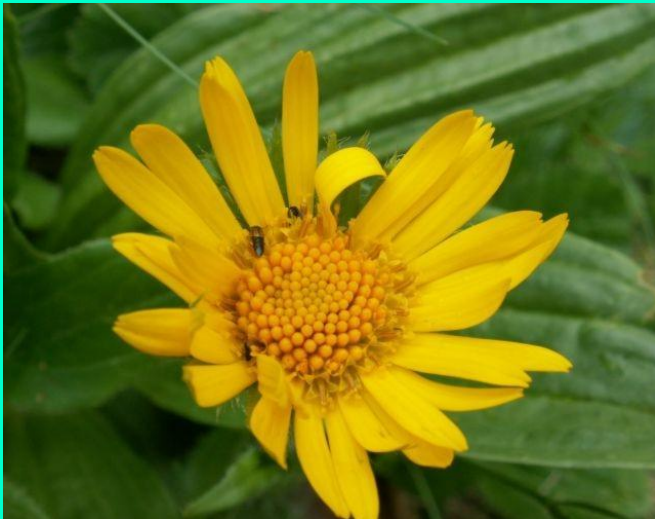
Siedlisko: brzegi potoków, zręby, zarośla

Występowanie: Kaukaz, góry Azji Mniejszej i Europy (Alpy, Karpaty, Półwysep Bałkański), w Polsce dziko tylko w Bieszczadach, często na terenach dawnych wsi

Opis:

Nazwa łacińska (*telekia speciosa*) została nadana na cześć węgierskiego szlachcica Teleki von Szek, żyjącego w XIXw, a będącego patronem miejscowego ogrodu botanicznego.

Rośliny podobne

Omieg kozłowiec

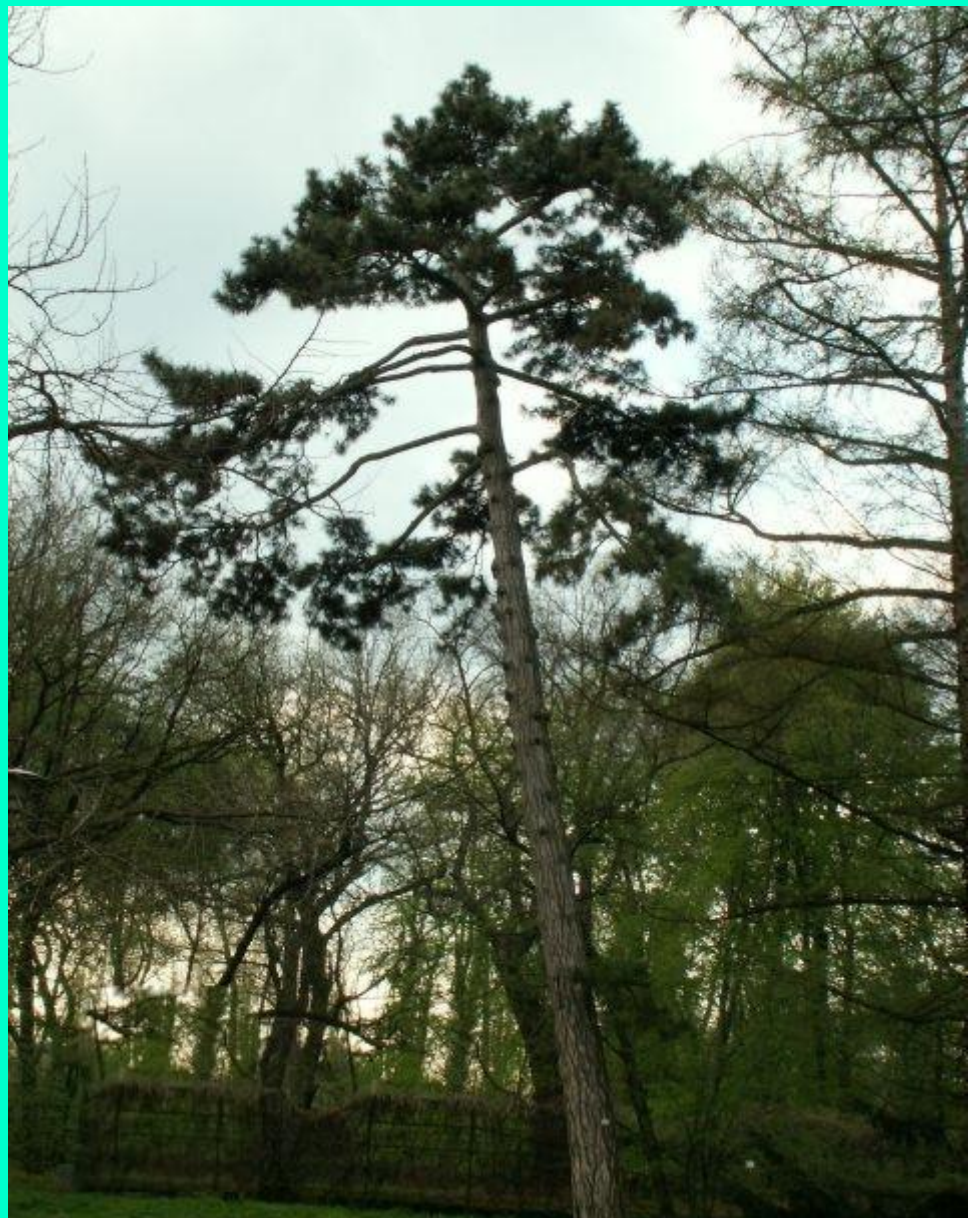

Rumian żółty

Omieg górski

Sosna czarna

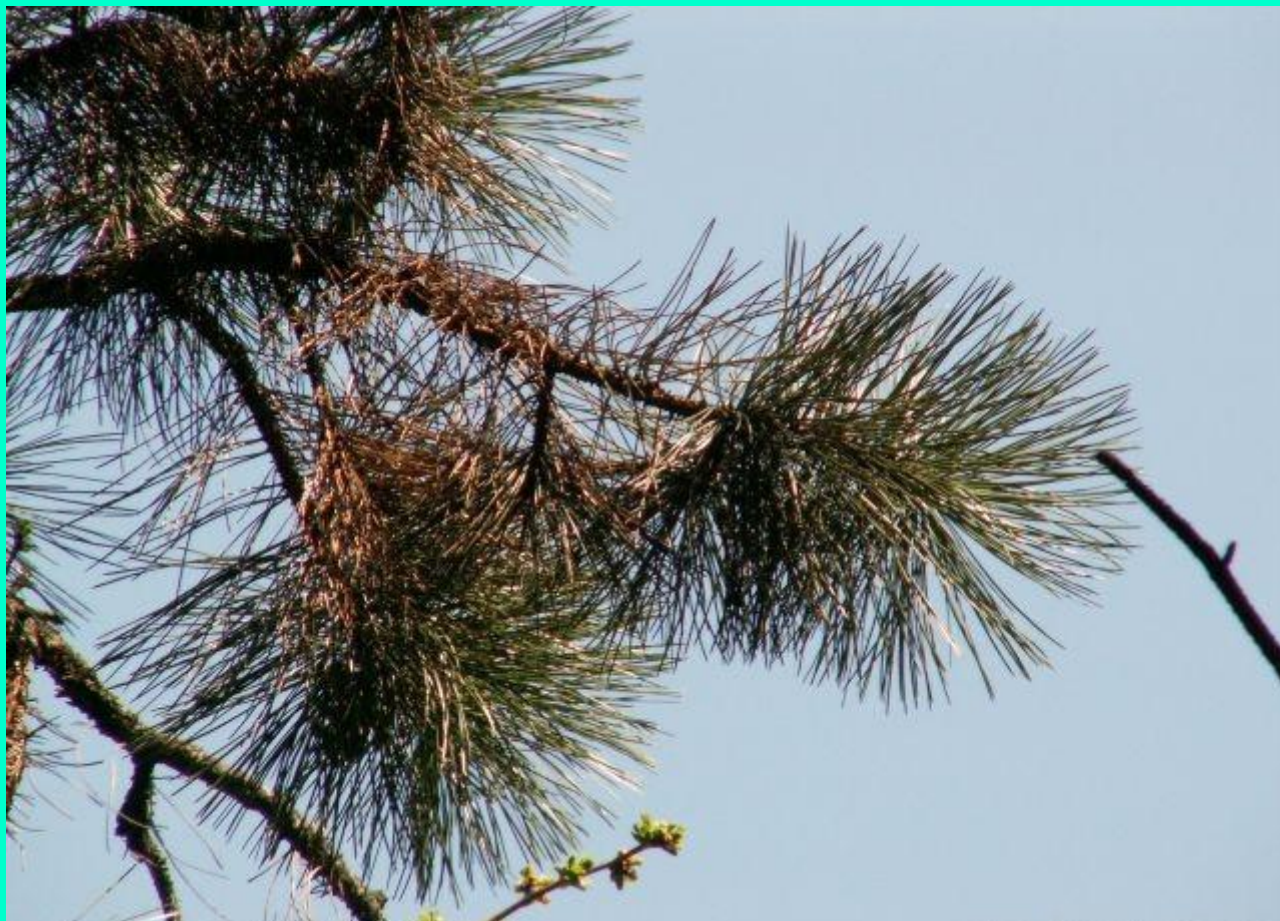
Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

Występowanie:

Siedlisko: tworzy lasy, szczególnie w suchych, wapiennych górach środkowej i południowej Europy

Występowanie: Bałkany, zachodnia Turcja, południowa część Europy Środkowej, północna Europa

Opis:

Jest gatunkiem bardzo zmiennym, tworzącym szereg odmian, różniących się między sobą nieznacznie. Żółtawe i bardzo żywiczne drewno nie nadaje się na meble, wyrabia się natomiast z niego drzwi, okiennice, parkiety, konstrukcje budowlane oraz papier. Jest odporne na wilgoć - stosuje się je również w budownictwie wodnym. Sosna czarna jest odporna na zanieczyszczenia miejskie i przemysłowe, stąd często sadzona jest parkach i ogrodach.

Rośliny podobne

Sosna limba

Sosna pospolita (zwyczajna)

Sosna kosa (kosodrzewina)

Sosna kosa (kosodrzewina)

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

Występowanie:

roślina pod całkowitą ochroną

Siedlisko: półki skalne, żleby, zbocza,
torfowiska

Występowanie: góry środkowej Europy, w Polsce we wszystkich wyższych pasmach Karpat (Tatry, Babia Góra, Polica, Gorce - Kudłoń) i Sudetów (G. Izerskie, G. Stołowe, G. Bystrzyckie oraz Karkonosze), w Tatrach na wysokości 1550-1800mnpm tworzy własne piętro roślinności, ale płaty kosówki i pojedyncze okazy sięgają do 2140mnpm

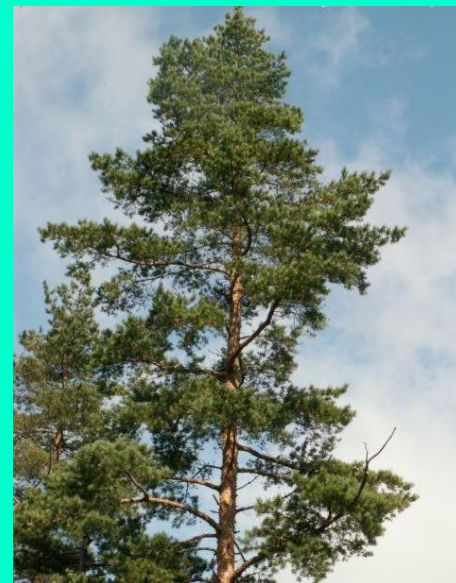
Opis:

Pojedyncze okazy kosodrzewiny odznaczają się dużą zmiennością - przy górnej granicy lasu krzaki osiągają nawet 3m wysokości, im wyżej tym stają się niższe (do kilkunastu cm). Gałęzie odznaczają się niebywałą giętkością i wytrzymałością, dzięki czemu kosówka chroni niżej położony las przed lawinami i spadającymi kamieniami. Pomaga to też jej znosić duże opady śniegu - gałęzie przyginają się do ziemi, znikając zupełnie pod śniegową pokrywą. Sama też zapobiega powstawaniu lawin, utrwala piargi i zapobiega erozji. Dla taterników jest natomiast zmorą i murem nie do przebycia - nie jeden już nocował pod gołym niebem, nie mając sił przedrzeć się przez pole kosówki. Osiąga wiek do 300 lat, a szpilki zmienia co 5 do 15 lat. Polską nazwę zawdzięcza "kosemu" czyli pochyłemu typowi wzrostu - pokładającym się konarom i łukowato podnoszącym się gałęziom. Górale włoscy z północnych Alp nazywają ją "mughus", a wyraz ten stał się podstawą do utworzenia łacińskiej nazwy gatunkowej (łac. *pinus mugo*). W Polsce nazywana także krępulcem.

Rośliny podobne

Sosna limba

Sosna pospolita (zwyczajna)

Sosna czarna

Sosna limba

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

roślina lecznicza, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: mieszane drzewostany z modrzewiem,
pojedynczo wśród kosówki, na skalistych i
słonecznych zboczach i urwiskach w pobliżu
górnej granicy lasu

Występowanie: Alpy i Karpaty, w Polsce dziko
jedynie w Tatrach

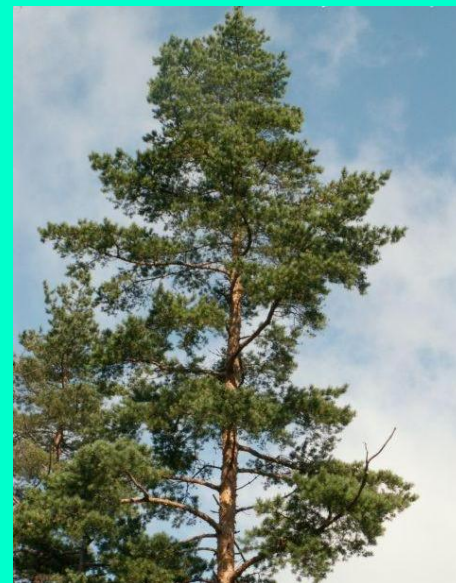
Opis:

Limba jest jedynym pięcioszpilkowym gatunkiem sosny, rosnącym w środkowej Europie. Długowieczne (może dożywać nawet 1500 lat) i bardzo wolno rosnące drzewo. Odradza się niezwykle trudno, ponieważ pierwszy raz owocuje dopiero w wieku 70-80 lat, a obficie jedynie co 8-10 lat. Ponadto "limbowe orzeszki" są bardzo smacznym kąskiem dla gryzoni i ptaków. Piękne drewno limbowe, z czasem ciemniejące, stało się również przyczyną wytępienia limby, bowiem było bardzo chętnie używane przez górali do budowy skrzyń i szaf, a także do rzeźbienia. Z limbowej żywicy i pędów wyrabiano także słynny w XVII i XVIII wieku balsam karpacki, *"który nie dość, że rany goił od postrzałów, oparzeń, skaleczeń czy ukąszeń żmii, usuwał krosty a najwięcy z gęby, likwidował dzioby po ospie, ścierał piegi - to jeszcze wklepany w czoło rozum odnajdował jeśli się komuś zawieruszył."* Spopielona kora limbowa zmieszana z winem, pita na czczo natomiast *"rozwiązywała język nawet najtwardszym niemotom, zaostrzała dowcip, czyniła człowieka ostrożniejszym na podstępny oszustów."* Obecnie limby są pod ochroną.

Rośliny podobne

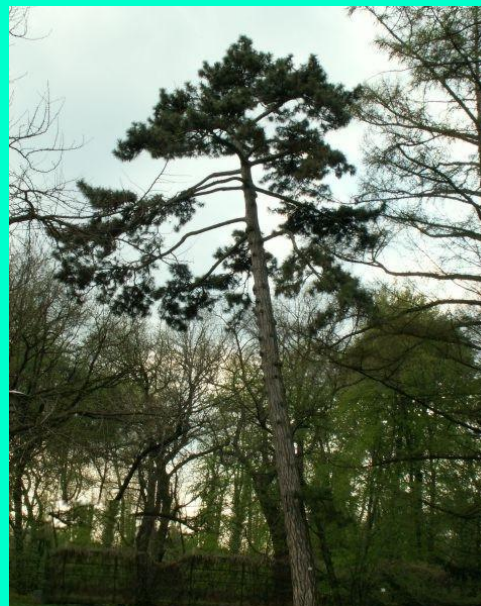

Sosna kosa
(kosodrzewina)

Sosna pospolita (zwyczajna)

Sosna czarna

Sosna pospolita **(zwyczajna)**

Okres kwitnienia:

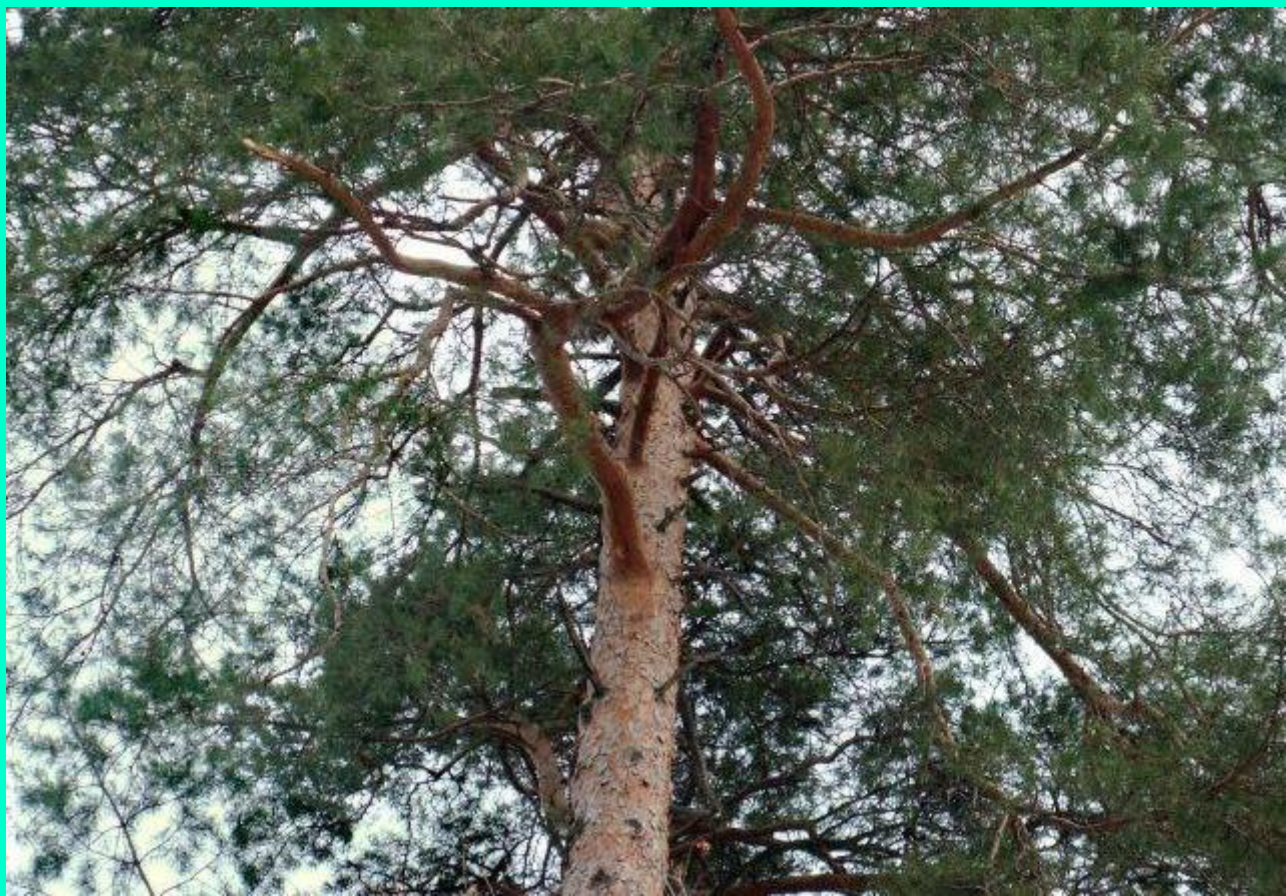
kwiecień

maj

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: drzewostany czyste (bory sosnowe) i mieszane, zwłaszcza z dębem, bukiem i świerkiem, od 0 do 1300mnpm (w Tatrach do 1570mnpm)

Występowanie: Europa (z wyjątkiem Włoch, Grecji, Niziny Węgierskiej i Podola), Syberia (po Morze Ochockie), Turcja, Kaukaz

Opis:

Najbardziej rozpowszechnione drzewo w naszych lasach (stanowi ok. 75% drzewostanu). Czczona przez wiele kultur, m.in. Chińczyków, Japończyków, Greków, Rzymian i Galów. Na Ukrainie chowano zmarłych w sosnowych trumnach, by nie wstawali z grobów upiorami i włóczęgami po ziemi nie czynili szkody. W XVI-wiecznej Polsce narzeczeni przesyłali sobie nawzajem wieńce z sośniny na znak przywiązania, a w Małopolsce weselni drużbowie nosili przyozdobioną jabłkami i wstęgami sosnową gałąź. Od wieków wykorzystywano do różnych celów chyba wszystkie części drzewa. Sosnowe igły, pędy i pączki zawierają wiele substancji leczniczych i olejków o działaniu napotnym, wykrztuśnym, odkażającym i moczopędnym, z których wyrabiano syropy stosowane w zapaleniach dróg oddechowych, gruźlicy, puchlinie wodnej, a nawet przy ukąszeniu żmii. Ponadto używano ich do aromatycznych kąpielí w chorobach reumatycznych, a także na ból zębów. Przez nacinanie pni otrzymuje się balsam sosnowy, z którego później wytwarza się rozgrzewający olejek terpentynowy (dobry przy bólach reumatycznych), a z kory przez destylację olejek sosnowy do inhalacji. Tłuczona kora stosowana także do garbowania skór. Wykopanych korzeni używali wieśniacy jako łuczywa.

Szwedzi znaleźli zastosowanie nawet dla bielu - miękkiej i włóknistej miazgi znajdującej się pod korą sosny, z której na przednówku wyrabiali mąkę dodawaną do prawdziwej, by zwiększyć jej objętość (w Polsce w tym celu wykorzystywano głównie żołądzie i bukwy). Miękkie, ale trwałe sosnowe drewno jest stosowane na meble, krokwie, gonty, maszty statków, a także do wyrobu celulozy i na opał. Najbardziej jednak poszukiwana jest od wieków skamieniała sosnowa żywica czyli bursztyn, pochodząca z "bursztynowych lasów", które tworzyły cztery gatunki sosny i jeden gatunek świerka, porastające w połowie trzeciorzędu nadbałtyckie kraje. Drzewa te wydzielały niezwykle obficie żywicę, która spływając po powierzchni pni i kapiąc na ziemię oblewała drobne zwierzęta i rośliny, zastygłe w nich do dziś.

Rośliny podobne

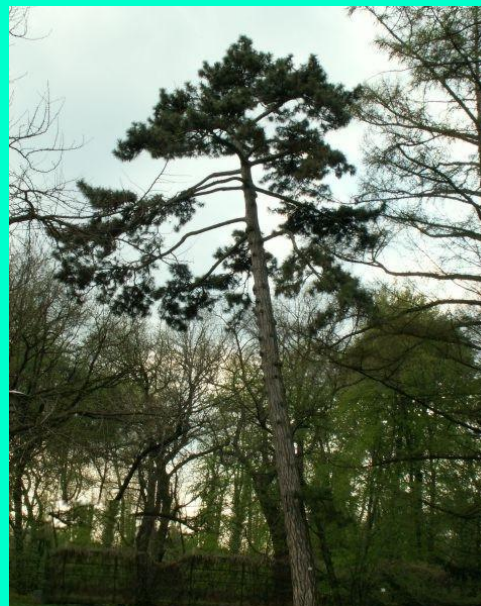

Sosna kosa
(kosodrzewina)

Sosna limba

Sosna czarna

Starzec Fuchsa

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: lasy, zarośla, zręby

Występowanie: środkowa i południowa
Europa, Ural, Kaukaz

Opis:

Nazwę nadano roślinie na cześć
niemieckiego botanika Leonarda Fuchsa
(1501-1565).

Rośliny podobne

Starzec gajowy

Starzec kraiński

Starzec górski

Starzec Jakubek

Starzec gajowy

Okres kwitnienia:

lipiec

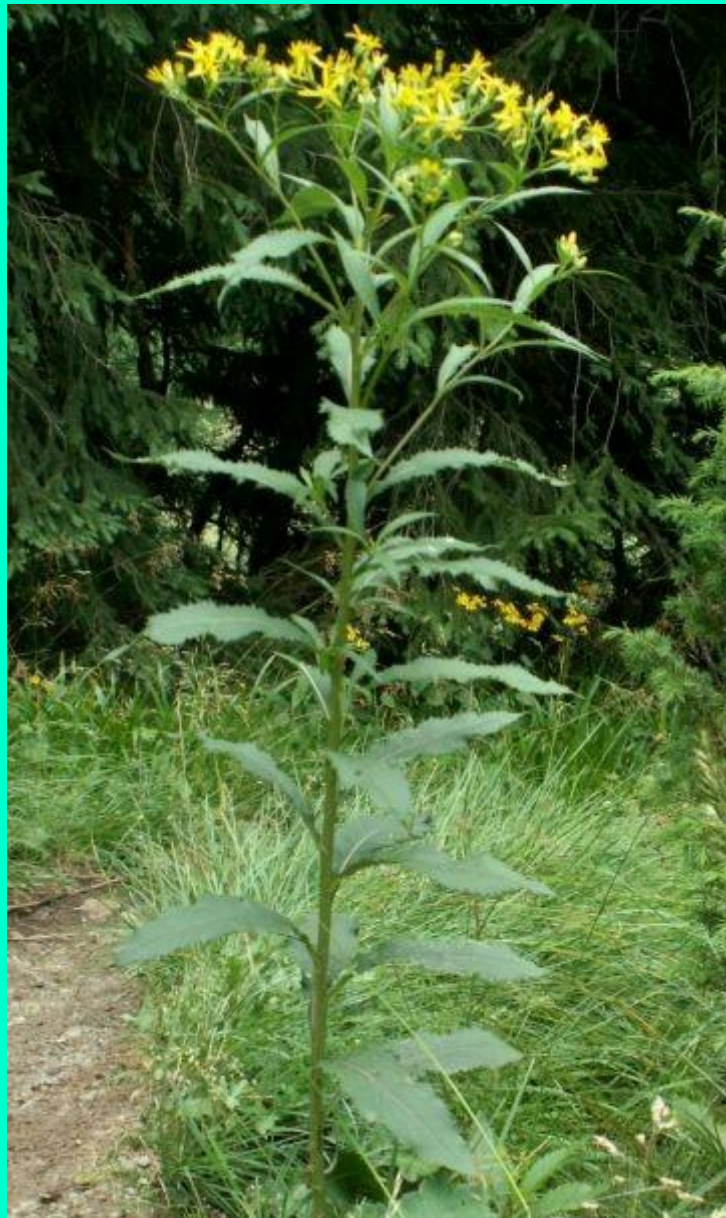
sierpień

wrzesień

Występowanie:

roślina trująca

Siedlisko: lasy, zarośla, brzegi potoków, do
900mnpm

Występowanie: Europa, Kaukaz, Syberia

Opis:

Zawiera alkaloid senecjoninę - silnie hepatotoksyczny (uszkadzający wątrobę) i kancerogeny (wywołujący raka). Alkaloid ten zawierają również inne gatunki z rodzaju starców.

Rośliny podobne

Starzec Fuchsa

Starzec kraiński

Starzec górski

Starzec Jakubek

Starzec górski

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: górskie łąki i hale, lasy, brzegi
potoków

Występowanie: Alpy Wschodnie, Karpaty,
góry Półwyspu Bałkańskiego

Opis:

Nazwa rodzajowa (łac. *senecio*) znana jest od czasów starożytnych - osadnik koszyczka wypełniony białym puchem kielichowym przypomina głowę starca (łac. *senex* = starzec).

Rośliny podobne

Starzec gajowy

Starzec Fuchsa

Starzec krański

Rumian żółty

Starzec Jakubek

Starzec Jakubek

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

wrzesień

październik

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca

Siedlisko: suche łąki, murawy ciepłolubne,
widne lasy, przydroża

Występowanie: Europa, zachodnia Syberia,
Kaukaz, Azja Mniejsza, północna Afryka,
zawleczony do Ameryki Północnej

Opis:

Zwany też krostawcem, kwiatem lub zieleń Św. Jakóba (dobra pisownia!), a to z tego powodu, że kwitnie na Św. Jakuba (25 lipca).

Rośliny podobne

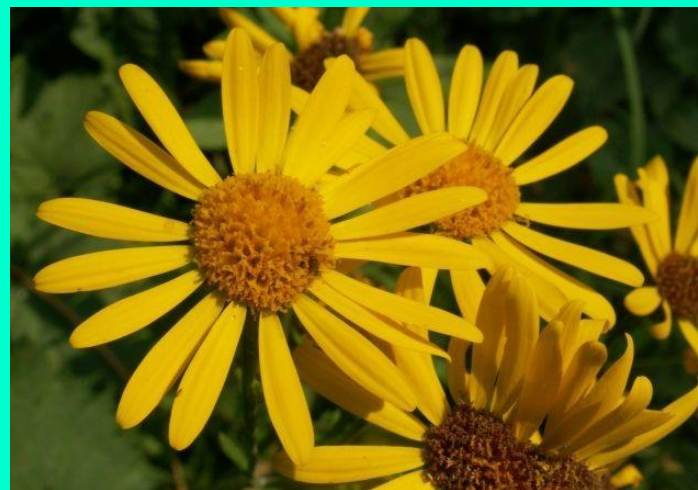

Starzec gajowy

Starzec Fuchsa

Starzec krański

Starzec górski

Starzec kraiński

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

Występowanie:

Siedlisko: szczeliny skalne, murawy,
wyłącznie na granicie, od piętra kosówki po
turnie (głównie)

Opis:

Gatunkowa łacińska nazwa rośliny (łac. *senecio carniolicus*) pochodzi od nazwy historycznej krainy Słowenii - Krajiny (łac. *Carniola*).

Rośliny podobne

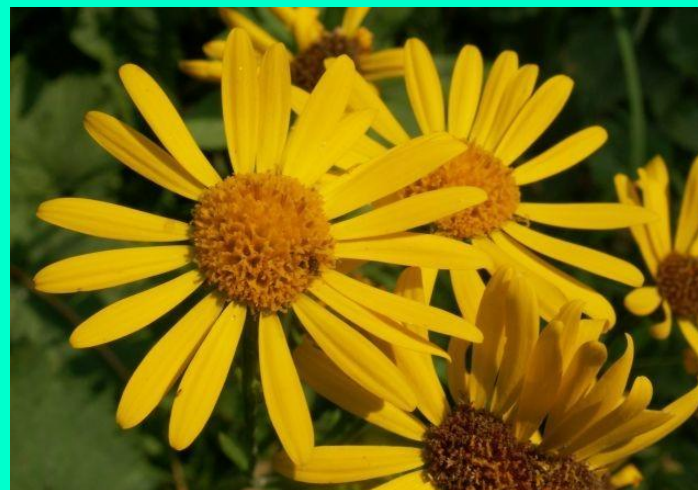

Starzec gajowy

Starzec Fuchsa

Starzec Jakubek

Starzec górski

Stokrotka pospolita

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

maj

czerwiec

lipiec

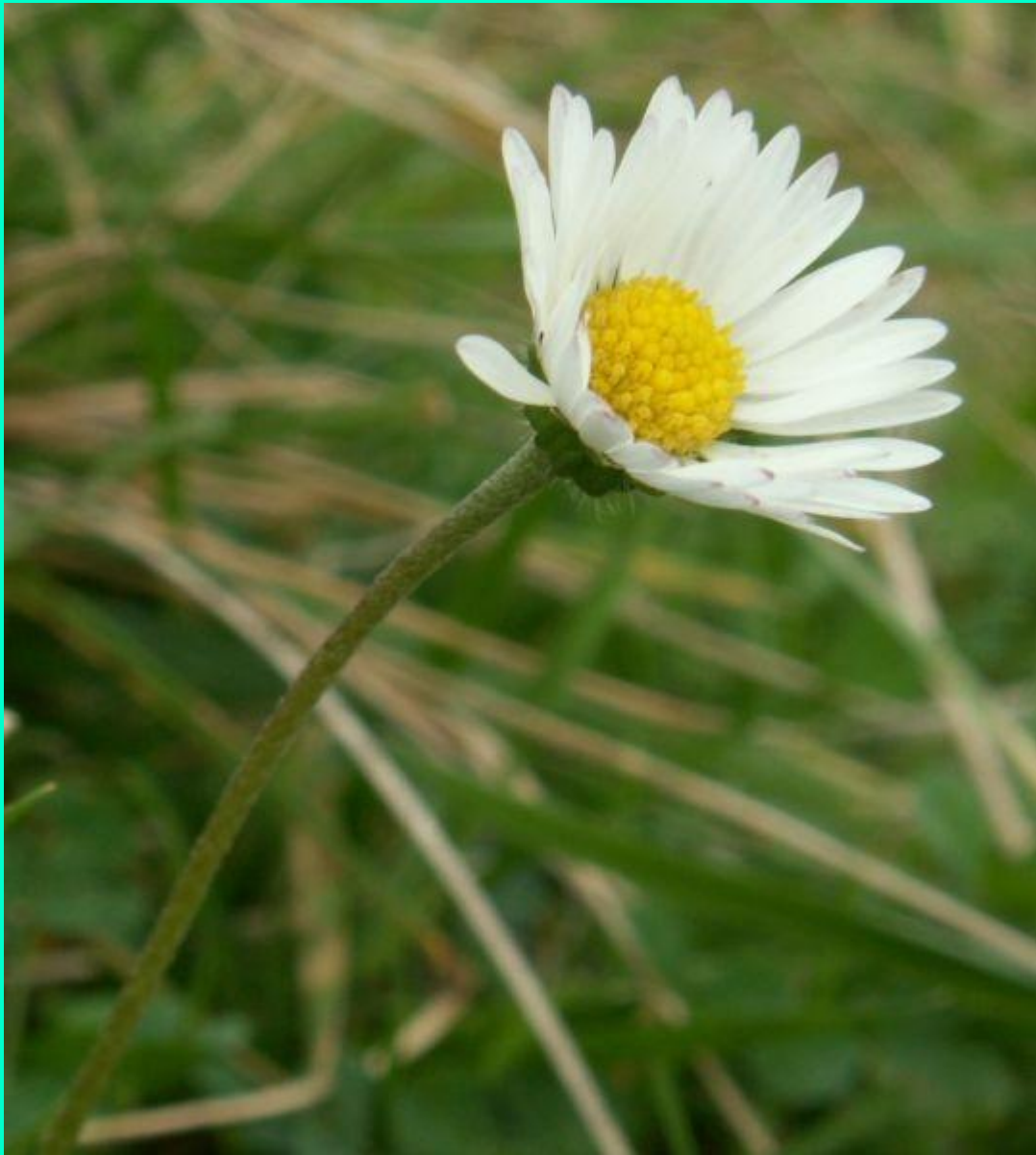
sierpień

wrzesień

październik

listopad

Występowanie:

roślina lecznicza

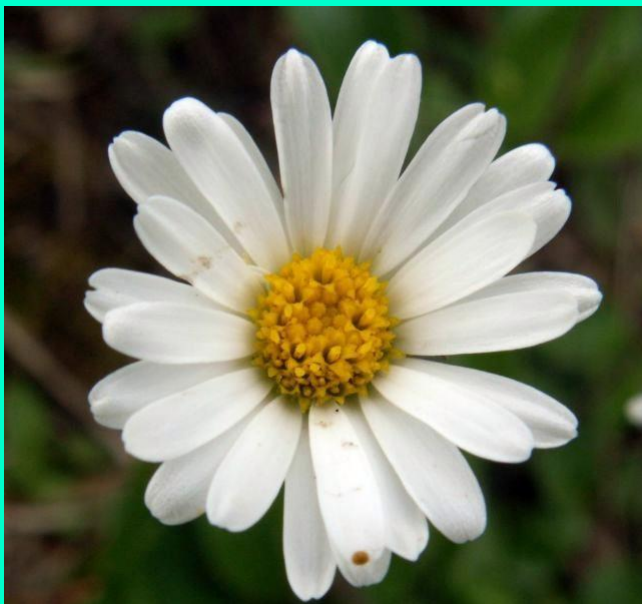
Siedlisko: łąki, pastwiska, murawy,
przydroża, w górach po piętro kosówki

Występowanie: Europa, Azja Mniejsza,
Madera, zawleczona do Ameryki Północnej i
Nowej Zelandii

Opis:

Jeden z niewielu kwiatków kwitnących prawie cały rok - czasem nawet podczas bezśnieżnej zimy (kwiaty wytrzymują suchy mróz do -15oC). Roślina lecznicza stosowana w medycynie ludowej do leczenia gorączki, krwawień z płuc i dróg moczowych. Zawarte w niej saponiny i garbniki mają działanie wykrztuśne i przeciwzapalne.

Rośliny podobne

Stokrotnica górska

Stokrotnica górska

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

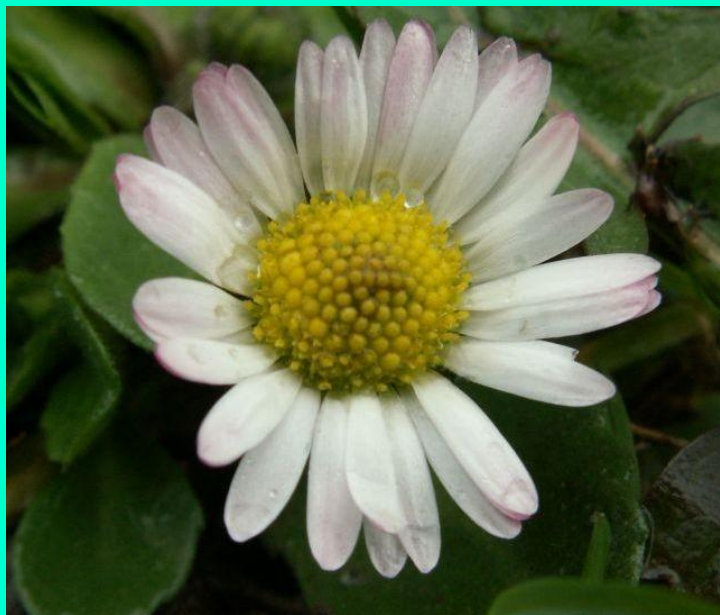
Siedlisko: murawy naskalne, głównie na podłożu wapiennym, od podnóży po piętro halne

Występowanie: Alpy, Jura, Apeniny, góry Półwyspu Bałkańskiego, Karpaty, w Polsce w Pieninach i Tatrach, w naszym kraju przebiega północno-wschodnia granica zasięgu

Opis:

Jak wskazuje nazwa - jest bardzo podobna do stokrotki pospolitej, ale znacznie większa. Ponadto owocki stokrotnicy opatrzone są puchem kielichowym.

Rośliny podobne

Stokrotka pospolita

Storczyca kulista

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

roślina pod całkowitą ochroną

Siedlisko: górskie murawy, po piętro kosówki

Występowanie: Pireneje, Jura, Alpy, Apeniny, Karpaty, w Polsce poza górami b. rzadko na przyległym niżu, w okolicach Ojcowa i Słubic

Opis:

Łacińską nazwę (*traunsteinera globosa*) nadano na cześć austriackiego farmaceuty Josepha Traunsteinera (1798-1850), znawcy flory Tyrolu. Jedyny krajowy storczyk posiadający "kulisty" kwiatostan.

Szachownica kostkowata

Okres kwitnienia:
kwiecień
maj

Występowanie:

roślina trująca, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: wilgotne łąki i zarośla

Występowanie: zachodnia, środkowa i południowa Europa, Kaukaz, w Polsce w dolinie Sanu w okol. Przemyśla oraz Szczecina i Słupska

Opis:

Nazwę swą wzięła od charakterystycznej barwy działek kwiatu, przypominających szachownicę. Łacińska nazwa (*fritillaria meleagris*) nawiązuje ponadto do mitu o Meleagrosie i opłakujących jego śmierć siostrach perliczkach (łac. *fritillus* = kubek do gry w kości). Ten piękny i bardzo rzadki w Polsce kwiat najmniej sympatycznie kojarzy się Brytyjczykom, którzy zwą go dzwonem śmierci (Deathbell), wdowim welonem (Widow's Veil), głową ropuchy (Toadheads) lub wężowym kwiatem (Snakeflower).

Szafran spiski

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

Występowanie:

roślina lecznicza, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: łąki kośne, nawożone polany

Występowanie: Karpaty Zachodnie

Opis:

Zwany powszechnie krokusem, a przez górali także kieluchami, szafranami, tulipankami lub fijałkami. Nazwa krokus pochodzi od greckiego słowa *kroke* = nić, którym nazywano znamiona szafranu uprawnego, używane na Bliskim Wschodzie jako przyprawa, barwnik i w lecznictwie. Znamiona ścinano ręcznie z kawałkiem szyjki po zebraniu całych kwiatów i następnie suszono na rozgrzanych kamieniach. Zawierają żółty barwnik krocynę, z którego robiono żółtą farbę "safrę" - stąd nazwa szafran. Aby otrzymać 1kg suchego "szafranu" potrzeba 70-80tys. kwiatów!

Rośliny podobne:

Zimowit jesienny

Szałwia lepka

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: lasy, zarośla, ziołorośla, po regiel
dolny

Występowanie: góry środkowej i
południowej Europy, Azja po Himalaje

Opis:

Nazwa wywodzi się od łacińskiego słowa *salvus* znaczącego zdrowie. W starożytności przypisywano jej nie tylko zdrowotne, ale i magiczne właściwości. Egipcjanie dodawali ją do pokarmów, by zwiększyć liczebność populacji po epidemiach. Zbiorom szaławii i przygotowywaniu potraw z jej dodatkiem w Rzymie towarzyszyły określone zwyczaje, kucharza ubierano w białą tunikę i obmywano mu nogi.. Grecy i Rzymianie stosowali ją jako lekarstwo na ukąszenia węża, problemy ze wzrokiem, utratę pamięci. W średniowieczu stosowano ją jako lek na przeziębienia, gorączkę, padaczkę, choroby wątroby i zaparcia. Szałwii muskatołowej używano jako afrodyzjaku, a także do fałszowania wina reńskiego. Arabscy uczeni twierdzili, iż spożywanie szaławii przedłuża życie. W Polsce jest uprawiana od kilkuset lat. Znane jest przysłowie "śmierć tego nie ubodzie, u kogo szaławia w ogrodzie". W Persji i dawnych Chinach mawiano "Człowiek, który ma w ogrodzie swym szałwię, nigdy się nie starzeje". W siedemnastym wieku szaławia miała wielkie znaczenie w handlu wymiennym - za jedną skrzynię szaławii otrzymywano trzy skrzynie zielonej herbaty. Jej aromatyczne liście wkładano także między kartki modlitewników, aby ich zapach orzeźwiał i nie pozwalał zasnąć w trakcie długich nabożeństw.

Szarota norweska

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: w reglu górnym i piętrze
kosodrzewiny

Występowanie: w Polsce w wyższych
pasmach Sudetów i Karpat

Opis:

Szarotka alpejska

Okres kwitnienia:

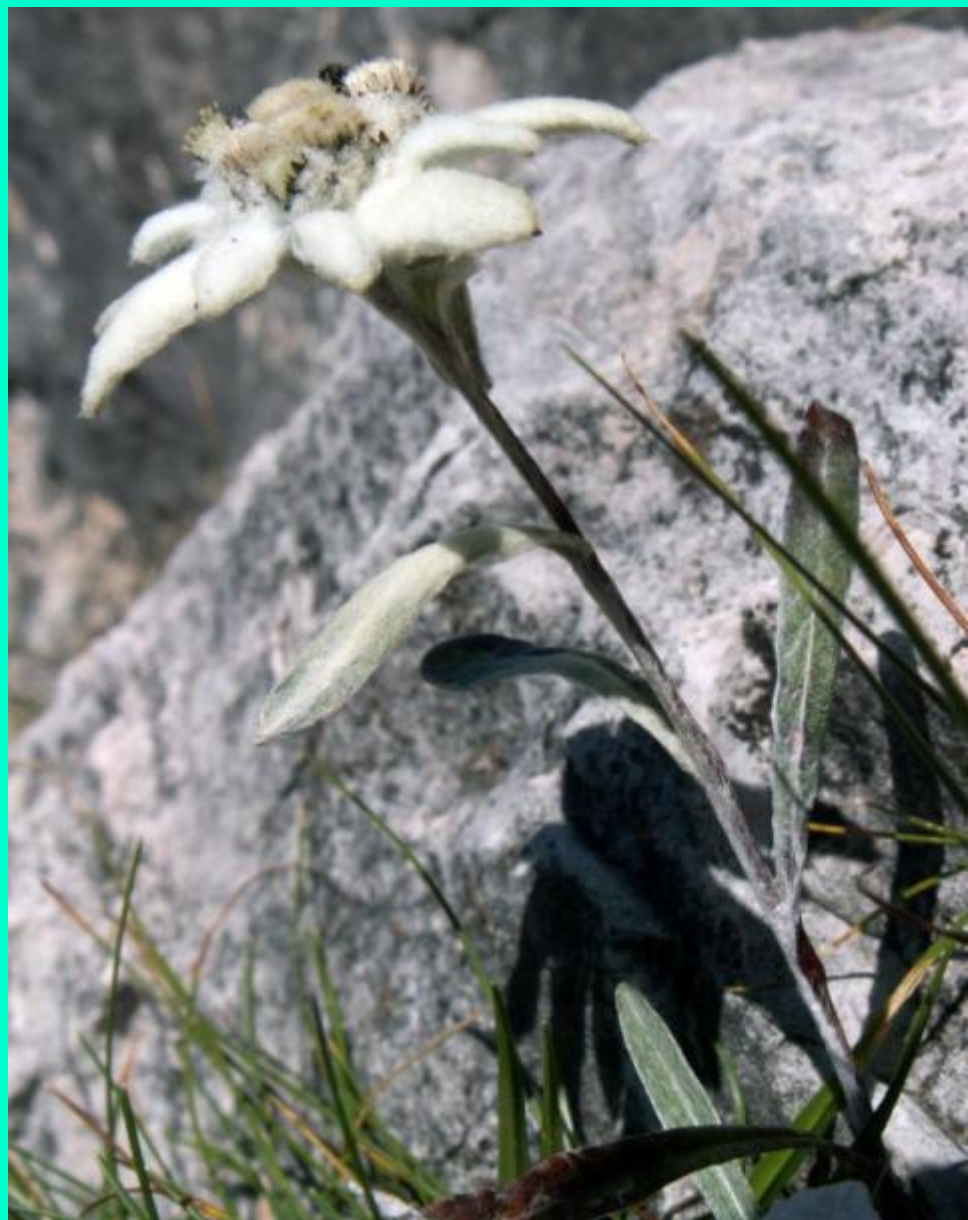
czерwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina pod całkowitą ochroną

Siedlisko: półki skalne, szczeliny skał, murawy
naskalne, wyłącznie na podłożu bogatym w
węglan wapnia

Występowanie: góry Europy i Azji po Daleki
Wschód, w Polsce jedynie w Tatrach

Opis:

Przez górali dawniej zwana także sukiennikiem, stopcem, siwymi języczkami lub kocimi łapkami. Ta ostatnia nazwa odpowiada znaczeniowo nazwie łacińskiej (*leontopodium alpinum*; gr. *leon* = lew, kot, *podion* = stopa, łapa).

Uważana za roślinę leczniczą i magiczną - do okadzanej dymem z ziela stajni nie miała dostępu żadna zła siła.

Leczono nią kolki, bóle brzucha, biegunki i gruźlicę, a w Alpach wytwarzano specjalną maść szarotkową. Na Podhalu stanowi popularny motyw zdobniczy. Po zerwaniu roślina zachowuje przez lata niezmienny kształt i barwę, przez co stała się jedną z najbardziej pożądanых pamiątek wśród "ceprów", a to przyczyniło się do jej masowego zrywania zarówno przez turystów jak i górali. Obyczaj ten przeniesiono zresztą w Tatry z Alp. Poza tym to co większość uważa za płatki kwiatu szarotki, to liście pokryte kutnerem, chroniącym roślinę przed nadmierną utratą ciepła i wilgoci.

Szczaw tarczolistny

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

Siedlisko: skały i usypiska wapienne

Występowanie: góry Europy i Azji

Zachodniej, w Polsce w Tatrach i Pieninach

Opis:

Dawniej uprawiany i spożywany pod nazwą szpinaku francuskiego bądź rzymskiego. Ma właściwości diuretyczne, przeczyszczające i ściągające. Spożywany na surowo zapobiega szkorbutowi. Używany był także do farbowania.

Rośliny podobne

Szczawiór alpejski

Szczawik zajęczy

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

Występowanie:

roślina trująca

Siedlisko: cieniste i nieco wilgotne lasy

Występowanie: Europa, Kaukaz, Syberia,
Japonia, północna Afryka, Północna Ameryka

Opis:

Zwany także kapustą zajęczą. Dawniej stosowany w medycynie ludowej, a także jako przyprawa do sałatek (zamiast octu). Ze względu na dużą zawartość kwasu szczawiowego używany był dawniej w przemyśle chemicznym, póki go nie wyparł kwas szczawiowy syntetyczny.

Szczawiór alpejski

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: piargi, żwirki, głównie w piętrze
halnym i turniowym, rzadziej niżej

Występowanie: gatunek arktyczno-alpejski,
Europa, Azja, Ameryka Północna, Grenlandia,
Islandia, w Polsce na Babiej Górze i w Tatrach

Opis:

Rośliny podobne

Szczaw tarczolistny

Szczeć pospolita

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: zarośla, przydroża, brzegi
rzek, nieużytki

Opis:

Dawniej używano kwiatostanów specjalnie uprawianej szczeci barwierskiej (sukienniczej) do gręplowania wełny i czesania wełnianych tkanin. Jednak spiczaste podsadki szczeci pospolitej przylegają do kwiatostanu giętko i nie nadawały się do tego celu. Uprawia się ją jednak często w ogródkach jako ozdobę do zimowych bukietów. Roślina zawiera glikozyd skabiozyd.

Szczyr trwały

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca

Siedlisko: cieniste lasy liściaste i mieszane, zarośla, przeważnie na podłożu wapiennym

Występowanie: prawie cała Europa, południow-zachodnia Azja, w górach po regiel dolny

Opis:

Według mitologii greckiej lecznicze właściwości rośliny odkrył bóg Merkury, co uwieczniono w łacińskiej nazwie (łac. *mercurialis perennis*). Roślina trująca - powoduje zapalenie żołądka i jelit, uszkodzenie wątroby i nerek, zmiany skórne i bezwład. Bywa jednak wykorzystywany w ziołolecznictwie.

Szeleźnik większy

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

roślina trująca

Siedlisko: łąki, pola, pastwiska, w górach po
regiel

Występowanie: Europa, zachodnia Syberia,
Azja Mniejsza, zawleczony do Ameryki
Północnej

Opis:

Jest półpasożytem - młode rośliny zapuszczają ssawki do korzeni traw, od których czerpią składniki pokarmowe. Stąd od dawna uważany za "szkodnika łąk". Jednak pasożytnictwo nie jest dla niego obowiązkowe - niektóre osobniki mogą kwitnąć bez pasożytowania, ale osiągają wtedy mniejsze rozmiary. Ponadto szeleżnik zawiera trującą aukubinę, szczególnie trującą dla owadów.

Rośliny podobne

Poziewnik pstry

Ślaz dziki

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: miejsca ruderalne, przy płociu,
przydroża, zręby, skraje lasów

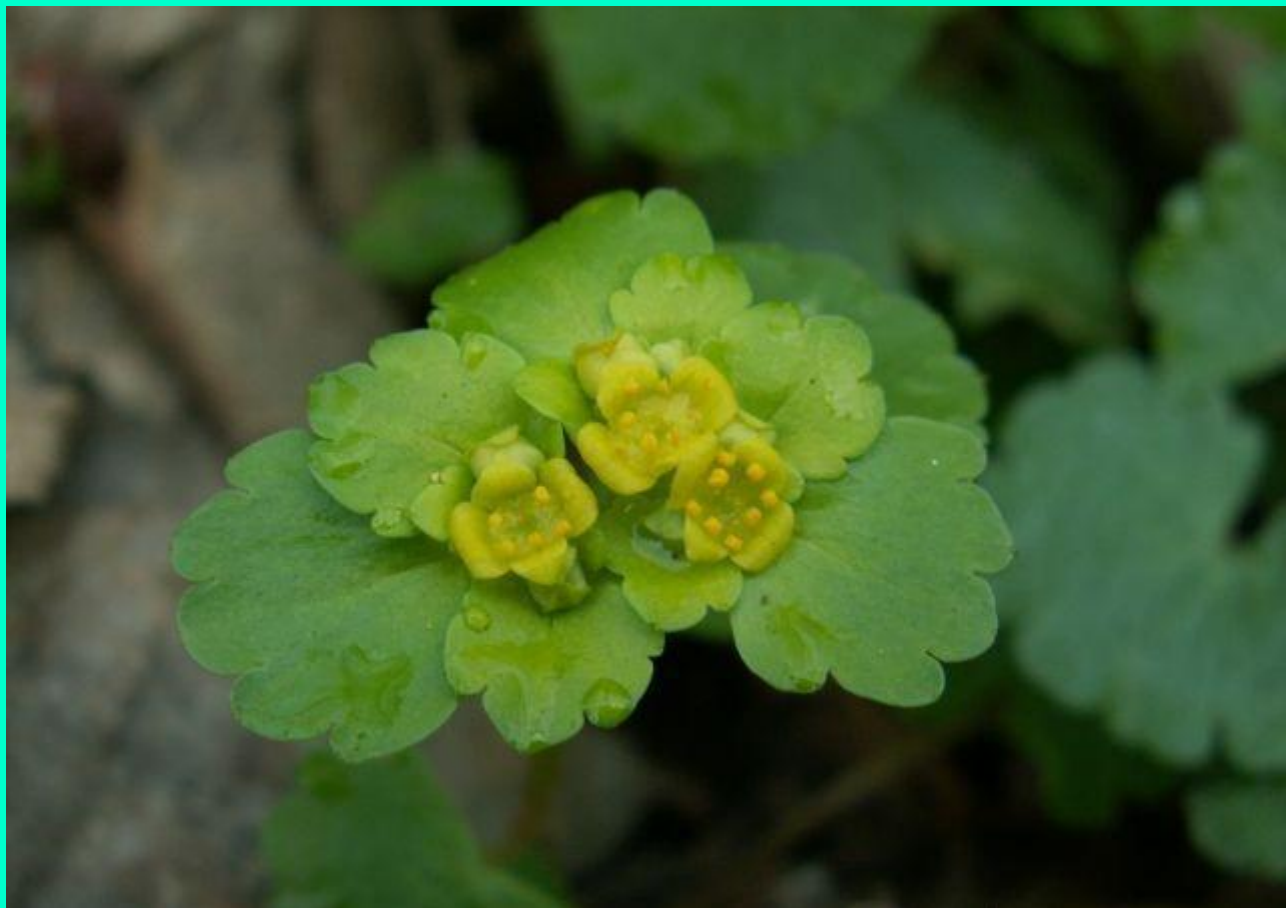
Występowanie: Europa, Syberia, Ałtaj,
Indie, rejon Kaukazu, Azja Mniejsza,
północna Afryka

Opis:

Ślaz zawiera w swoim ziele duże ilości śluzów, koloidowych substancji przekształcających się pod wpływem zimnej wody w galaretowatą masę, mających działanie wykrztuśne i osłaniające.

Roślina znana ludzkości od czasów prehistorycznych. Pyłki ślazu znaleziono w grobie neandertalczyka Shanidara IV (Iran) sprzed ok. 60 tys. lat - prawdopodobnie był on pochowany na kobiercu roślinnym, zawierającym w swym składzie również ślaz. Nie wiadomo natomiast czy był już wykorzystywany przez neandertalczyków w celach leczniczych. Ślaz znali też mieszkańcy Biskupina. W medycynie ludowej stosowano go w nieżytach dróg oddechowych i regulacji pasażu jelitowego.

Śledziennica skrętolistna

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

maj

Występowanie:

Siedlisko: źródliska, brzegi strumieni,
mokradła, wilgotne lasy liściaste, łągi, po
piętro alpejskie

Występowanie: prawie cała Europa

Opis:

Od dawna znana roślina lecznicza, używana w chorobach śledziony - w karbowanych podsadkach widziano podobieństwo do tego narządu (zgodnie z zasadą, że kształt rośliny wskazuje jej zastosowanie). Nie znaleziono jednak w śledziennicy żadnych substancji leczniczych - może i dobrze, bo o chorobach śledziony też do niedawna miano mgliste i wręcz błędne pojęcie. Kwiaty zapylane są przez pełzające po nich ślimaki.

Śliwa tarnina

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: zarośla, skraje lasów, miedze

Opis:

Jedyna dziko rosnąca polska śliwa. Jej kwiaty zawierają substancje o działaniu moczopędnym, napotnym i przeczyszczającym. Stosowano je w zaparciach, zaburzeniach żołądkowych, zapaleniu górnych dróg oddechowych i kamicy nerkowej. Z kory otrzymywano czerwoną farbę, a owinięte nią sery nie ulegały psuciu. Z cierpkich owoców produkowano nalewki. Pestki tarniny zawierają cyjanogenną substancję prunazynę, która pod wpływem enzymów trawiennych uwalnia kwas pruski - jedną z najsilniejszych toksyn. Ma ona bardzo silne powinowactwo do hemoglobiny, tworząc cyjanohemoglobinę niezdolną do oddawania tlenu tkankom. Niektóre zwierzęta roślinożerne posiadające enzym rodanazę są na prunazynę (i inne związki cyjanogenne) odporne. Łacińską nazwę gatunkową (łac. *prunus spinosa*) otrzymała od licznych cierni (łac. *spina* = kolec, cień), na które widuje się czasem nadziane owady lub nawet myszy - posilek srokosza, który tu chętnie zakłada gniazda.

Rośliny podobne

Czeremcha skalna

Śnieżyca wiosenna

Śnieżyca wiosenna (Saxifraga verna) to niewielka, zielona roślina z białymi kwiatami, która pojawia się wczesną wiosną. Jest to jedna z pierwszych roślin, które kwitną po zimy.

Śnieżyca wiosenna jest popularną rośliną ozdobną, która może być uprawiana w ogrodzie lub w doniczce. Jest to roślina, która może przetrwać zimą bez dodatkowej ochrony.

Śnieżyca wiosenna jest popularną rośliną ozdobną, która może być uprawiana w ogrodzie lub w doniczce. Jest to roślina, która może przetrwać zimą bez dodatkowej ochrony.

Śnieżyca wiosenna jest popularną rośliną ozdobną, która może być uprawiana w ogrodzie lub w doniczce. Jest to roślina, która może przetrwać zimą bez dodatkowej ochrony.

Śnieżyca wiosenna jest popularną rośliną ozdobną, która może być uprawiana w ogrodzie lub w doniczce. Jest to roślina, która może przetrwać zimą bez dodatkowej ochrony.

Śnieżyca wiosenna jest popularną rośliną ozdobną, która może być uprawiana w ogrodzie lub w doniczce. Jest to roślina, która może przetrwać zimą bez dodatkowej ochrony.

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

Występowanie:

roślina trująca, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: wilgotne lasy i zarośla, wilgotne łąki

Występowanie: środkowa Europa oraz rejon

Pirenejów, w Polsce głównie w Karpatach i
Sudetach

Opis:

Łacińska nazwa (*leucoium vernal*) znana jest od czasów starożytnych - znaczy tyle co wiosenny biały fiołek (gr. *leucos* = biały, *ion* - fiołek, łac. *ver* = wiosna). Zwana jest także gładyszkim. Cebule rośliny zawierają trujący alkaloid leukoinę. W Bieszczadach występuje odmiana dwukwiatowa (var. *carpathicum*).

Rośliny podobne

Śnieżyczka przebiśnieg

Śnieżyczka przebiśnieg

Okres kwitnienia:

luty

marzec

kwiecień

Występowanie:

roślina trująca, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: liściaste lasy, zarośla, łąki

Występowanie: prawie cała Europa, Kaukaz,
Azja Mniejsza

Opis:

Pierwszy zwiastun wiosny, zakwitający już w lutym. Często musi się przebijać przez pokrywę śnieżną - stąd jej polska nazwa. Nazywana jest także gładyszem lub śniegułką. Liście zawierają trującą galantaminę, wpływającą na tonus mięśniowy, stosowaną w leczeniu następstw paraliżu dziecięcego. W rozsiewaniu nasion duży udział mają mrówki żywiące się elajosomami (patrz fiołek dwukwiatowy).

Rośliny podobne

Śnieżyca wiosenna

Świerk pospolity

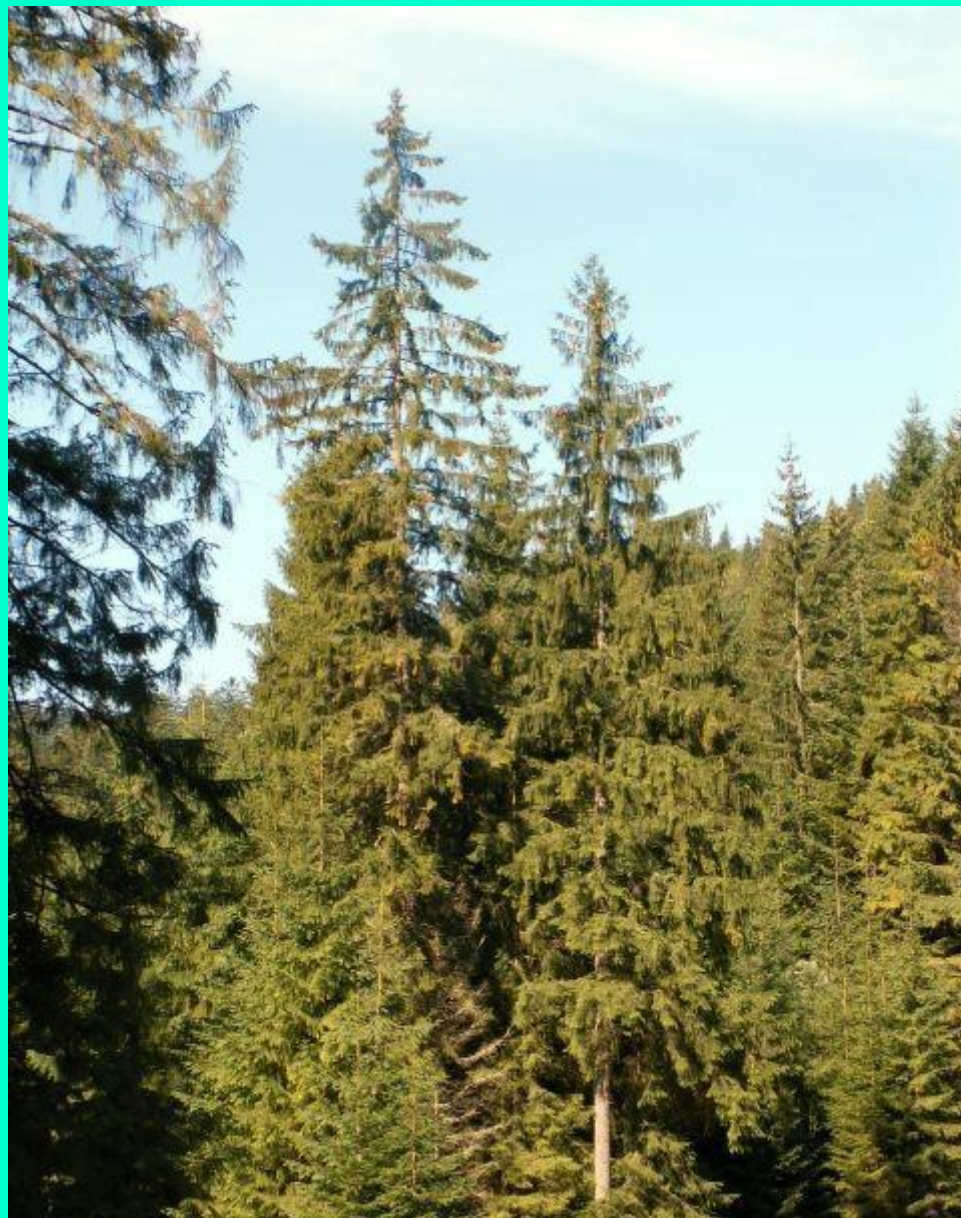

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

Występowanie:

Siedlisko: bory, lasy, w górach po piętro halne, w reglu górnym tworzy jednogatunkowe lasy świerkowe

Występowanie: góry środkowej Europy i Półwyspu Bałkańskiego oraz północno-wschodnia część Europy (Skandynawia, kraje nadbałtyckie, północna część europejskiej Rosji), w Polsce na południu w górach i przylegającym niżu oraz na północnym-wschodzie kraju, brak go w tzw. strefie bezświerkowej, obejmującej Pomorze, Wielkopolskę i większą część Mazowsza

Opis:

Przez górali zwany smrekiem (nazwę "świerk" rezerwują raczej dla modrzewia). Na Podhalu jest w wielkim poważaniu, a nawet przypisywano mu magiczną moc.

Górale nosili za paskami gałązki świerkowe tzw. smędzianki, mające ponoć niezwykle moce. Jest gatunkiem długowiecznym, dożywającym do 500 lat.

Pierwszy raz zakwita między 30 a 50 rokiem życia i owocuje średnio co 4 (w niższych położeniach) do 12 (w położeniach wyższych) lat. System korzeniowy świerka jest bardzo płytki przez co silne wiatry łatwo go przewracają (stąd tyle w górach wiatrołomów). Pomimo tego pod względem produkcji drewna (zarówno ilości jak i szybkości) jest niezrównany. Stąd na obszarach, gdzie w XIXw zużywano w przemyśle duże ilości drewna (np. huta w zakopiańskich Kuźnicach), pierwotne puszcze złożone z gatunków liściastych zalesiano po zrębie świerkiem. W ten sposób np. dolnoreglową buczynę karpacką zamieniono w wielu miejscach na monokulturę świerka. Ponowne osadzenie tych terenów gatunkami liściastymi jest obecnie trudne, ponieważ świerk produkuje zakwaszającą glebę butwinę. W latach 70-tych XXw te jednogatunkowe lasy zaatakował szkodnik - zasnuja wysokogórska, czyniąc duże spustoszenie w drzewostanie, szczególnie w Gorcach (Kudłoń) oraz Beskidzie Sądeckim (Radziejowa). Drewno świerka jest lekkie, elastyczne i miękkie. Używa się go w budownictwie, stolarstwie, na słupy telegraficzne, podkłady kolejowe oraz do produkcji papieru. Wyrabia się także z niego instrumenty muzyczne i maszty statków. Kora świerkowa zawiera dużą ilość garbników używanych w przemyśle garbarskim.

Rośliny podobne

Jodła pospolita

Światlik łąkowy

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca

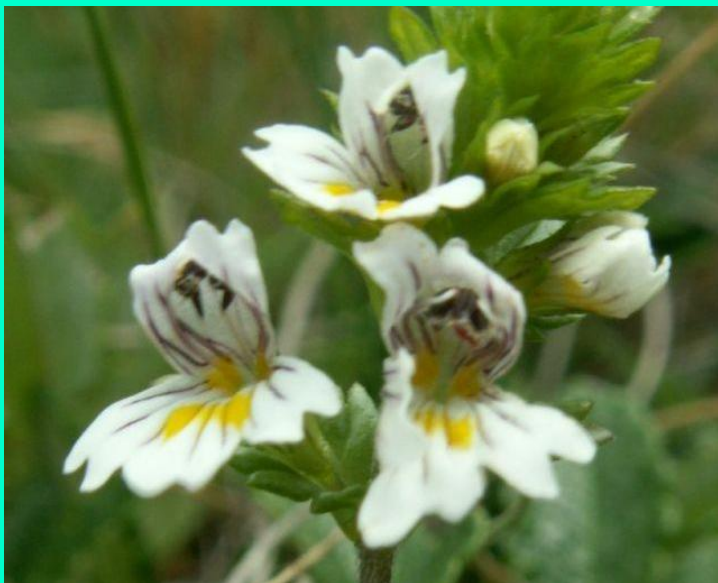
Siedlisko: łąki, pastwiska, brzegi lasów

Występowanie: wschodnia, środkowa i północna
Europa

Opis:

Jest półpasożytem zielonym, przysysającym się ssawkami korzeniowymi do korzeni sąsiednich roślin zielnych. Dopiero od średniowiecza wykorzystywany jako roślina lecznicza, głównie w chorobach oczu alergicznych (zawiera aukubinę, hamującą wydzielanie histaminy) i bakteryjnych (zawiera katalpol o działaniu dezynfekującym). Nazwa świetlik wzięła się stąd, że kwiaty rośliny mają tak intensywnie białą barwę, że obserwowane z daleka na łące wyglądają jakby świeciły.

Rośliny podobne

Świetlik tatrzański

Świetlik tatrzański

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

Występowanie:

Siedlisko: murawy, na wapieniu, od regla dolnego po piętro alpejskie

Występowanie: Karpaty (w Polsce Tatry, Gubałówka, Babia Góra, Sądecczyzna), bardzo rzadko w Sudetach (Karkonosze)

Opis:

Rośliny podobne

Świetlik łąkowy

Tłustosz alpejski

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina pod całkowitą ochroną

Siedlisko: wilgotne skały, źródliska, od regla
dolnego po piętro halne

Występowanie: góry Europy, środkowa Azja,
w Polsce jedynie w Tatrach

Opis:

W Polsce występują 3 gatunki tłustosza: alpejski, pospolity typowy i pospolity dwubarwny. Wszystkie są roślinami owadożernymi. Górna powierzchnia liści pokryta jest gruczołami wydzielającymi lepki płyn zawierający enzymy proteolityczne. Owad, który usiadzie na liściu przykleja się do niego, a ruszając się pobudza komórki do rozpoczęcia procesu trawienia. Ponowną, pełną sprawność łapania i trawienia owadów liść odzyskuje mniej więcej po tygodniu od złapania ofiary. Roślina jest zdolna do fotosyntezy, a "jedząc" owady uzupełnia jedynie braki azotu. W Szkocji tłustosz cieszy się dużym poważaniem i wiąże się z nim wiele wierzeń. Panny, które przed pocałunkiem umieszczają w ustach nieco tłustosza, mają sobie zapewnić dożgonne oddanie swojego kochanka. Natomiast bydło pasące się na tłustoszu miało być zdrowsze i odporne na czary wiedźm kradnących mleko. Jak w każdym wierzeniu jest w nich nieco prawdy: słodkawy sok tłustosza działa jak naturalny odświeżacz do ust, co przy dawniejszym poziomie higieny nie było bez znaczenia, a zawarte w nim witaminy i minerały rzeczywiście mogły poprawiać kondycję bydła. Sok z liści tłustosza działa ponadto jak podpuszczka, ścinając białka zawarte w mleku. Nazwa rodzaju nawiązuje do jakby tłustego połysku liści.

Tobołki alpejskie

Okres kwitnienia:
maj

Występowanie:

Siedlisko: murawy, łąki, luźne piargi

Występowanie: w Polsce w Tatrach i Sudetach

Opis:

Tobołki alpejskie są naturalnym akumulatorem metali ciężkich - cynku, kadmu i niklu. Stosuje się je w oczyszczaniu zanieczyszczonych metalami ciężkimi terenów, zbierając w odpowiednim czasie naziemne części rośliny. Nasion roślin tego rodzaju używano do produkcji musztardy.

Tojad mocny

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: brzegi potoków, obrzeża lasów i
zarośli, hale, od regła dolnego po piętro halne

Występowanie: góry Europy

Opis:

Zwany także mordownikiem lub pantofelkami Matki Boskiej. Według mitologii greckiej tojad powstał ze śliny trójgłowego psa Cerbera, stróża Hadesu. Teofrast natomiast łacińską nazwę rodzajową tojadu (*aconitum firmum*) wywodzi od miasta Akanos (Aconae). Korzeń zawiera bardzo trujące alkaloidy (głównie akonitynę), działające porażająco na nerwy czuciowe, płytkę motoryczną i ośrodkowy układ nerwowy. Już Pliniusz Starszy nazwał ją "arszenikiem roślinnym". W starożytności używano jej do zatruwania strzał, a w okresie renesansu używano tojadu jako trucizny. Objawami zatrucia są nadmierne wydzielanie się śliny, duszność, drżenie, przyspieszenie tętna i oddechu. Już 0.3-2g bulw stanowi dawkę śmiertelną (10mg czystej akonityny). Stąd, pomimo że tojad był stosowany jako roślina lecznicza, został w wielu krajach wycofany.

Tojeść pospolita

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: rowy, brzegi wód, wilgotne łąki, zarośla
i lasy, w górach po regiel dolny

Występowanie: umiarkowane strefy Eurazji

Opis:

Zwana także bażanowcem, gruszkami Matki Boskiej i francowatym ziele. Zawarte w tojeści glikozydy flawonowe mają właściwości głównie ściągające, stąd stosowano ją we wszelkiego rodzaju krwawieniach i ranach. Ponoć jej właściwości lecznicze odkrył żyjący w IIIw pne. Król Tracji i Macedonii Lyzimachus i na jego cześć nadano roślinie jej łacińską nazwę (łac. *lysimachia vulgaris*).

Urdzik karpacki

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

Siedlisko: górskie lasy bukowe, jodłowe i świerkowe, łąki, hale, brzegi potoków, murawy naskalne

Występowanie: Karpaty Zachodnie, w Polsce na Pilsku, Babiej Górze, Policy, w Gorcach, na Wzniesieniu Gubałowskim i w Tatrach

Opis:

Zwany także jaślinkiem. Urdzik karpacki jest endemitem zachodniokarpackim. Liście rośliny zebrane są w przyziemną różyczkę, przytuloną do podłoża, co chroni roślinę przed nadmierną utratą ciepła. Poza nim występuje w Polsce jeszcze urdzik górski, spotykany w Beskidach Zachodnich.

Urzet barwierski

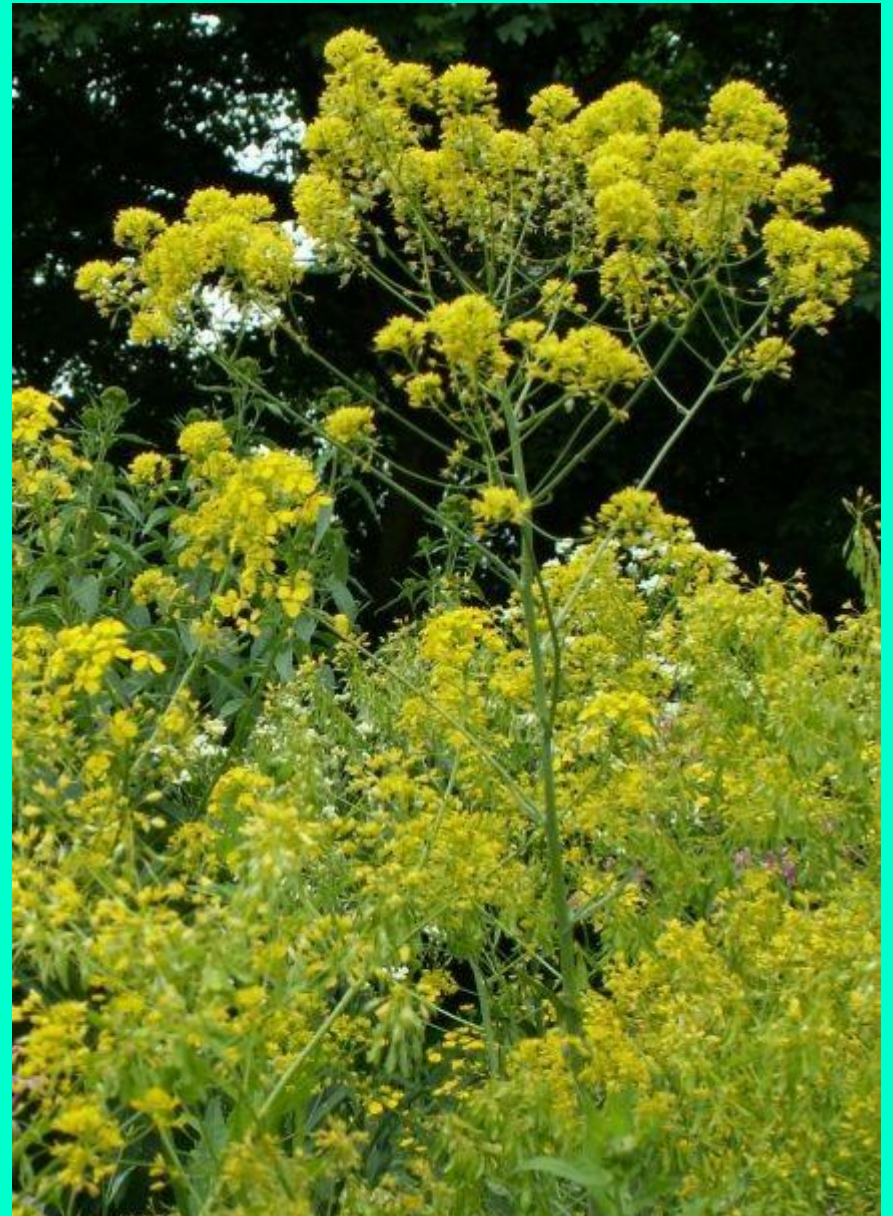
Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

Siedlisko: przydroża, nieużytki, kamieniołomy,
nasypy, winnice, na wapieniu

Występowanie: Azja, dziczyły w prawie całej
Europie, Ameryce Północnej i Afryce, w Polsce
na południowym-wschodzie kraju

Opis:

Pochodzi z południowo-wschodniej Europy, dokąd przybył znad Morza Czarnego i Azji Mniejszej. Sprowadzony do Europy już w starożytności. Uprawiano go jako roślinę barwierską - z liści pozyskiwano cenny niebieski barwnik indygo. Wywaru z urzetu używali już starożytni Celtowie i Germanie do rytuałów. Znany był także Słowianom.

Ponadto jest rośliną pastewną i miododajną. Mimo że indygo jest trujące, używano go także w ziołolecznictwie.

Polska nazwa prawdopodobnie pochodzi od starogermańskiego określenia tej rośliny - *wajd*, pisanego *uuejt*, następnie błędnie skopiowanego jako *urejt* i ostatecznie spolszczonego do *urzet*. Z urzetem wiąże się też prawdopodobnie nazwa angielskiego Glastonbury - od średniowiecznego łacińskiego miana rośliny - *guaisdium*.

Obecna łacińska nazwa gatunkowa rośliny (łac. *isatic tinctoria*) nawiązuje do barwiących właściwości rośliny (łac. *tinctoria* = barwiący, farbujący).

Wawrzynek wilczełyko

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca, pod całkowitą
ochroną

Siedlisko: żyzne lasy, głównie grądy i buczyny,
zarośla kosówki, zwłaszcza na podłożu
zasobnym w węglan wapnia

Występowanie: Europa i Azja

Opis:

Daphne - pierwotnie nazywano drzewo laurowe, w które według wierzeń Greków została przemieniona nimfa Dafne. Na obecny rodzaj wawrzynek nazwa przeniesiona została przez Linneusza, ze względu na podobieństwo liści wawrzynka do lauru.

Wilczęłyko natomiast pochodzi od szczególnie mocnego i wytrzymałego łyka. Roślina cieszy się złą sławą truciciela, w wypadku zatrucia śmiertelność wynosi ok. 30%. Trujące są wszystkie części rośliny.

Nawet dotknięcie powoduje zapalenie skóry, ale najgroźniejsze jest spożycie nęcąco wyglądających czerwonych owoców - już 10-12 dojrzałych jagód stanowi dawkę śmiertelną dla dziecka. Nie są one natomiast trujące dla ptaków, które zjadając je rozsiewają nasiona.

Wełnianka pochwowata

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

maj

Występowanie:

Siedlisko: torfowiska, mokre łąki w górach

Opis:

Wszystkie gatunki wełnianek związane są z terenami otwartymi, ponieważ do swego rozwoju potrzebują dużo światła. Na mokrych, bagiennych łąkach wełnianki występują często w dużej liczbie, nadając im w trakcie owocowania wygląd widocznej z daleka białej plamy. Być może właśnie stąd wzięła się tradycyjna nazwa "bielawy", jaką określa się takie zabagnione łąki na torfowiskach niskich oraz na wilgotnych górskich młakach. Puchu z wełnianek używano dawniej do wypełniania poduszek oraz próbowano z niego wyrabiać nici. Miał to być taki polski odpowiednik bawełny. Niestety, jako że włoski są kruche i łamliwe, wykonane z nich nici są bardzo nietrwałe.

Zaniechano więc tych prób. Dziś rośliny te wykorzystywane są niekiedy na suche bukiety. Kwiaty są zapylane przez wiatr, dlatego nie są barwne i roślina nie wytwarza nektaru. Nazwę rodzaju *eriphorum* wymyślił Linneusz, składając ją z greckich słów *erion* - wełna i

Wiąz górski (brzost)

Okres kwitnienia:

luty

marzec

kwiecień

Występowanie:

Siedlisko: lasy liściaste gór i pogórzy, cieniste stoki, wąwozy, nad ciekami wodnymi, nie tworzy zwartych drzewostanów, w górach do 1300mnpm (w Polsce w Tatrach do 1100mnpm)
Występowanie: Europa południowa i środkowa, Krym, Kaukaz, Azja Mniejsza

Opis:

W Polsce występują 3 gatunki wiązków: szypułkowy (limak), górski (brzost) i polny. Wiąz górski żyje do 400 lat i osiąga do 40m wysokości. Kwitnie przed rozwojem liści, a owoce - oskrzydłone orzeszki podejmują fotosyntezę jak liście. Od 20-tych lat XX wieku jego populacja jest dziesiątkowana z powodu holenderskiej choroby wiązków - grafiozy, roznoszonej przez korniki ogłódki. Powodowana jest przez grzyba *Ceratycystis ulmi*, który zatykając naczynia przewodzące doprowadza do śmierci drzewa. Ciężkie, twarde, odporne na gnicie drewno jest powszechnie używane w meblarstwie oraz do budowy łodzi, wozów i maszyn rolniczych.

Wiązówka błotna

Wiązówka błotna (Sagittaria arifolia) to gatunek rośliny z rodziny Wiazowkowate, występujący w bagnach i mokradłach. Charakteryzowana jest przez duże, sercowate liście i charakterystyczne, czerwone kwiaty.

Roślina ta jest bardzo odporna na podmokłe warunki i może przetrwać zaledwie kilka tygodni bez wody. Jej system korzeniowy jest głęboki i rozgałęziony, co umożliwia jej przetrwanie w trudnych warunkach wodnych.

Wiązówka błotna jest ważnym składnikiem diety wielu gatunków zwierząt, w tym ryb i ptaków. Jej liście i korzenie są bogate w witaminę C i żelazo, co czyni ją cenną rośliną pokarmową.

Wiązówka błotna jest również wykorzystywana w medycynie tradycyjnej. Jej liście i korzenie są stosowane do leczenia różnych schorzeń, w tym reumatyzmu i bóli stawów. Roślina ta jest również wykorzystywana do produkcji naturalnych barwników i perfum.

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: brzegi stawów i rzek, bagna, mokre
łąki, rowy, w Karpatach po piętro
kosodrzewiny

Występowanie: strefy umiarkowane Europy i
północnej Azji

Opis:

Nazywana także królową łąk (krakowskie), kozią brodą (kieleckie) i kropidłem błotnym (kujawskie). Stosowana od Starożytności do zwalczania bólów stawowych, następnie popadła w zapomnienie. Ponowny renesans datuje się od XVI wieku, kiedy to podawano w zielnikach przepis, że "pijąc wywar z kwiatów gotowanych z winem pozbywasz się gorączki", w XVII wieku umieścił ją w swoim "Dykcyonarze Roślinnym" Kluk. Stosowano ją do zwalczania pasożytów przewodu pokarmowego, przy krwotokach i biegunkach, a na Ukrainie do leczenia nowotworów. W 1830r wyekstrahowano z wiąźówki po raz pierwszy salicylany o właściwościach przeciwbólowych, przeciwgorączkowych i przeciwzapalnych. 60 lat później firma Bayer wyprodukowała sztuczny kwas acetylosalicylowy, nazywając go Aspiryną, od dawnej łacińskiej nazwy wiąźówki *Spirea almaria*. Obecnie wykorzystuje się jej właściwości w leczeniu przeziębień i w chorobie reumatycznej. Ponadto dawniej otrzymywano z liści żółtozielony barwnik do tkanin. Stosowano ją także do aromatyzowania piwa i wódek. Roślina nie wytwarza nektaru, a zapylające ją owady przywabia jedynie jego obietnicą - lekkim zapachem.

Rośliny podobne

Parzydło leśne

Widłak jałowcowaty

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca, pod całkowitą
ochroną

Siedlisko: cieniste, wilgotne lub torfiaste lasy
iglaste, mieszane, zarośla kosówki

Występowanie: północna i środkowa Europa,
północna Azja, Ameryka Północna

Opis:

Nazwa łacińska rodzaju widłaków (*lycopodium*) wywodzi się od dwóch greckich słów *lycos* = wilk, *podion* = łapka, a powstała z przekładu XVI-wiecznej niemieckiej jej nazwy. Polska nazwa nawiązuje do widlasto rozgałęzionych pędów.

Zarodników (których zbiór do niedawna był dozwolony) używano w medycynie ludowej, a także w odlewnictwie, do wyrobu sztucznych ogni i w przemyśle farmaceutycznym do produkcji zasypek i pudrów. Ziele zawiera trujące alkaloidy (likopodynę i annotynę).

Rośliny podobne

Widłak wroniec

Widłak wroniec
(wroniec widlasty)

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

październik

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca, pod całkowitą
ochroną

Siedlisko: lasy zwłaszcza świerkowe, zarośla
kosówki, wysokogórskie murawy

Występowanie: kosmopolityczna roślina górska,
niewystępująca jedynie w rejonach suchych
oraz strefie sub- i tropikalnej

Opis:

Przez górali zwany nietotą. Wroniec odróżnia się do pozostałych widłaków nieobecnością kłosów zarodnionośnych (zarodnie wykształcają się w kątach liści). Od wykiełkowania zarodnika do osiągnięcia pełnej dojrzałości mija ok. 20 lat.

Ziele wronca zawiera trujące alkaloidy (likopodynę i selaginę), a wywar z niego był niegdyś używany jako środek przeciw pchłom i wszom.

Rośliny podobne

Widłak jałowcowaty

Wieczornik damski

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

Występowanie:

Siedlisko: łąki, gaje, nad potokami, w sąsiedztwie zabudowań, w górach po regiel dolny

Występowanie: Europa środkowa i południowa, zachodnia i centralna Azja

Opis:

Łacińska nazwa rodzajowa (łac. *hesperis matronalis*) wiąże się z mocniejszym zapachem rośliny pod wieczór i pochodzi od greckiego słowa *hesperos* = wieczór. W Polsce początkowo był sadzony w ogrodach jako roślina ozdobna, skąd następnie "zbiegł" i dziczał. Na terenach chronionych zwalczany, ponieważ stanowi konkurencję i wypiera rodzime gatunki.

Wielosił błękitny

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

roślina lecznicza, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: wilgotne łąki i torfowiska niskie,
rumowiska skale, wilgotne lasy, brzegi potoków,
do 1500mnpm

Występowanie: umiarkowane strefy Eurazji i
Ameryki Północnej

Opis:

Łacińska nazwa rodzajowa (łac. *polemonium coeruleum*) pochodzi z greki (gr. *polemos* = wojna) i ma związek podobno ze sporem między dwoma władcami Polemonem z Pontu i Filetajem z Kapadocji o to, który z nich pierwszy odkrył jego właściwości lecznicze. Ponownie "odkryto" roślinę w byłym ZSRR, przy okazji poszukiwania w miejscowej florze środka wykrztuśnego, zamiennika prowadzanej krzyżownicy wirginijskiej. Okazało się, że zawiera również substancje silnie uspokajające (ok. 10 razy silniejsze od waleriany), obniżające cholesterol, ciśnienie krwi oraz przyspieszające krzepnięcie. Stosuje się go w chorobach układu oddechowego, nerwicy i chorobie wrzodowej. W krajach anglosaskich zwany jest jakubową drabiną ("Jacob's ladder") z powodu charakterystycznego układu liści.

Wierzba alpejska

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: skały, murawy, na podłożu bogatym w węglan wapnia, głównie w piętrze kosówki i halnym

Występowanie: Alpy Wschodnie, Karpaty, Macedonia, w Polsce tylko w Tatrach

Opis:

Kora wszystkich wierzb zawiera wiele garbników stosowanych do garbowania skór oraz salicylan o działaniu przeciwgorączkowym, przeciwzapalnym i przeciwbólowym - prototyp znanej na całym świecie Aspiryny (czyli kwasu acetylosalicylowego).

Rośliny podobne

Wierzba Kitaibela

Wierzba zielna

Wierzba żyłkowana

Wierzba Kitaibela

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

Siedlisko: skały, piarżyska, murawy
wysokogórskie, głównie na granicie, w piętrze
halnym i kosodrzewiny

Występowanie: wyższe pasma Karpat, w
Polsce w Tatrach i na Babiej Górze

Opis:

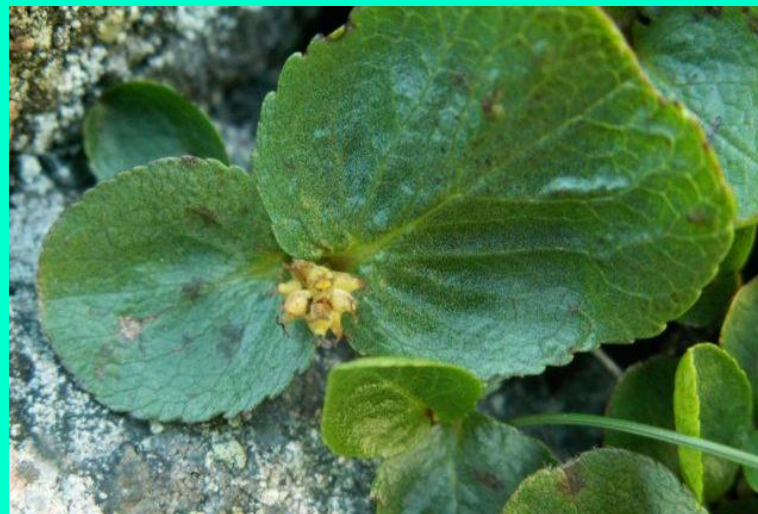
Jest endemitem ogólnokarpackim. Podobna do wierzby alpejskiej, występującej na wapieniach.

Rośliny podobne

Wierzba alpejska

Wierzba żyłkowana

Wierzba zielna

Wierzba zielna

Wierzba zielna (Salix viridis) to gatunek z rodziny Wiertłokowate, który jest szeroko rozpowszechniony w Europie i Azji. Jest to krzew o zielonych, lancetowatych liściach i żółtych kwiatkach. Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych.

Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych. Jest to krzew o zielonych, lancetowatych liściach i żółtych kwiatkach. Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych.

Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych. Jest to krzew o zielonych, lancetowatych liściach i żółtych kwiatkach. Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych.

Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych. Jest to krzew o zielonych, lancetowatych liściach i żółtych kwiatkach. Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych.

Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych. Jest to krzew o zielonych, lancetowatych liściach i żółtych kwiatkach. Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych.

Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych. Jest to krzew o zielonych, lancetowatych liściach i żółtych kwiatkach. Wierzba zielna jest gatunkiem, który może być uprawiany w ogrodzie, ale wymaga odpowiednich warunków glebowych i wodnych.

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: wyleżyska, skały, na podłożu
bezwapiennym, od piętra kosówki po turniowe

Występowanie: obszary arktyczne Europy i
Ameryki, góry Europy

Opis:

Jest najmniejszym z naszych krajowych 24 gatunków wierzby - krzewinka osiąga 5-8 cm wysokości. Łacińska nazwa rodzajowa wierzby (łac. *salix*), znana już od starożytności, wywodzi się od miejsca występowania większości gatunków tego rodzaju, czyli miejsc nad wodą (celt. *sal* = sąsiedztwo, *lis* = woda).

Rośliny podobne

Wierzba alpejska

Wierzba żyłkowana

Wierzba Kitaibela

Wierzba żyłkowana

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: skały, utrwalone piargi, murawy naskalne, głównie na wapieniu, od regła dolnego po piętro turniowe

Występowanie: europejskie góry, arktyczne i subarktyczne rejony Europy, Azji i Ameryki Północnej, w Polsce na Babiej Górze (jedno stanowisko) i w Tatrach

Opis:

Nazwę gatunkową zawdzięcza wyraźnej siatce nerwów na liściach.

Rośliny podobne

Wierzba alpejska

Wierzba Kitaibela

Wierzba zielna

Wierzbownica górska

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: zarośla, lasy liściaste, zręby, ogrody, w górach po piętro subalpejskie

Występowanie: prawie cała Europa, Syberia

Opis:

Jest rośliną żywicielską rzadkiego, pięknego motyla nocnego Postojaka wiesiołkowca (zawisakowate), będącego w Polsce pod ochroną. Roślina lecznicza o bardzo szerokich właściwościach i zastosowaniu, stosowana m.in. w chorobach skóry, autoimmunologicznych oraz spowodowanych nadmiarem androgenów.

Rośliny podobne

Wierzbownica kosmata

Wierzbownica kosmata

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: brzegi cieków wodnych, rowy,
ziołorośla

Występowanie: prawie cała Europa, Azja,
północna Afryka, na niżu i w niższych
położeniach górskich

Opis:

Nasiona wierzbownicy mają bardzo długi puch, nie nadający się jednak do przędzenia. Używano go natomiast do wyrobu knotów.

Rośliny podobne

Wierzbownica górska

Wierzbówka kiprzyca

Wierzbówka kiprzyca

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: zręby, obrzeża lasów i zarośli, brzegi
potoków, ziołorośla

Występowanie: Europa, Azja, Ameryka
Północna, Wyspy Kanaryjskie

Opis:

Polska nazwa nawiązuje do podobieństwa liści wierzbowki i wierzby. U gatunku tego niemiecki botanik Christian Sprengel (1750-1816) odkrył zjawisko obcopylności (ksenogamii) czyli przenoszenia pyłku z pylników danej rośliny na znamię kwiatu innego osobnika - dało to początek współczesnej wiedzy o biologii zapylania. Dawniej w Rosji odpowiednio spreparowane liście wierzbowki były używane jako namiastka herbaty.

Rośliny podobne

Wierzbownica kosmata

Wiesiołek dwuletni

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: nasypy kolejowe, przydroża
nieużytki, miedze

Występowanie: Europa, Bliski Wschód,
Ameryka Północna

Opis:

Sprowadzony do Europy z Ameryki Północnej w XVIIw jako roślina jadalna, jednak cierpkie w smaku korzenie nie przyjęły się u nas jako warzywo. Wkrótce "zbiegł" z ogrodów i zdziczał.

Z wiesiołka otrzymuje się olej używany do kremów, balsamów pielęgnacyjnych i pomadek do ust. Według dawnej legendy skropiona winem gałązka wiesiołka miała ułatwiać oswajanie dzikich zwierząt i stąd się wzięła jego łacińska nazwa (łac. *oenothera biennis*; gr. *oinos* = wino, *ther* = dzikie zwierzę). Według Teofrasta miał natomiast ułatwiać zachowanie trzeźwości.

Wilczomlec migdałolistny

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

Występowanie:

roślina trująca

Siedlisko: lasy, zwłaszcza bukowe w górach i
na pogórzu

Opis:

Łacińska nazwa (*euphorbia amygdaloides*) upamiętnia postać Euphorbosa, żyjącego w I w pne nadwornego lekarza mauretańskiego króla Juby II. Wilczomlecze zawierają ostry sok mleczny, zawierający u większości gatunków trujące substancje (stąd polska nazwa).

Rośliny podobne

Wilczomlec sosnka

Wilczomlec sosnka

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

roślina trująca

Siedisko: ubogie murawy, suche zarośla i zbocza, przydroża, suche łąki i pastwiska

Występowanie: środkowa i południowa Europa, Syberia, zawleczony w Ameryce Północnej

Opis:

Trujący sok mleczny zawiera lakton euforbon, szkodliwy dla większości zwierząt. Nie wrażliwe są jednak na tę substancję gąsienice zawisaka wilczomleczowca, dla których jest jedyną rośliną żywicielską.

Rośliny podobne

Wilczomlec migdałolistny

Wrotycz (złocień) alpejski

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

Występowanie:

Siedlisko: hale, upłazy, murawy naskalne, na granicie, od piętra kosówki po turniowe

Występowanie: góry Europy, w Polsce wyłącznie w Tatrach

Opis:

Wyróżnia się podgatunek tatrzański znany wyłącznie z Tatr oraz Niżnych Tatr. W mowie kwiatów oznacza "Bądź uczciwy".

Rośliny podobne

Jastrun (złocień) właściwy

Jastrun (złocień) okrągłolistny

Wrotycz pospolity

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

październik

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca

Siedlisko: brzegi lasów, zarośla, polany,
przydroża, miejsca ruderalne

Występowanie: Europa, północna i
środkowa Azja

Opis:

Aromatyczne kwiaty wrotyczu zawierają lotny olejek, a w nim 70% trującego tujonu. Stąd w medycynie i weterynarii był stosowany tylko zewnętrznie, jako środek na wszy i świerzby. Truto nim także w domu mole.

Pomimo to znalazł zastosowanie w przemyśle spożywczym - aromatyzowano nim kiedyś piwo (zamiast chmielu), a także używano jako przyprawy do kielbasy, farszów i omletów. Liści używano również jako środka konserwującego mięso. Z gotowanych kwiatów uzyskiwano żółty barwnik do farbowania tkanin. Dawniej wkładano liście wrotyczu (podobnie jak i szalwi) pomiędzy strony modlitewników, by zapobiec zasypianiu wiernych podczas długich nabożeństw.

Wrzos zwyczajny

Okres kwitnienia:

sierpień

wrzesień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: wrzosowiska, suche bory sosnowe,
lasy brzozowe, przydroża, hale

Występowanie: Europa, północno-zachodnia
Afryka, Azja Mniejsza, zachodnia Syberia

Opis:

Łacińska nazwa wrzосу (łac. *calluna vulgaris*) wywodzi się od greckiego *kallyno* = czyszczyć, zamiętam, bo rzeczywiście dawniej wyrabiano z jego gałązek miotły. W Laponii kryto wrzosem dachy, a w Szkocji podobno moszczono nim posłania. Używano także wrzосу do aromatyzowania piwa (zamiast szyszek chmielowych). Wysoko ceniony jest również ostry w smaku, o leśnym aromacie wrzosowy miód. Kwiaty wrzосу ponadto zawierają liczne związki lecznicze (m. in. flawonoidy kwercytrynę i mirycytrynę, glikozyd arbutynę, gorycze) o działaniu przeciwzapalnym i moczopędnym, a także uspokajającym, stosowane głównie w chorobach układu moczowego. Wrzos miejscami tworzy prawie jednogatunkowe łany, nieraz wielohektarowe czyli wrzosowiska. Jest to siedlisko antropogeniczne związane z karczowaniem lasów i wypasem owiec. W Polsce wrzosowiska powstają głównie na terenach często nawiedzanych przez pożary - poligonach. Zaniechanie wypasu lub ustanie cyklicznych pożarów powoduje wkraczanie na te tereny drzew - brzoź i sosen i przekształcenie się wrzosowiska w bory.

Wyka płotowa

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

Siedlisko: łąki, przydroża, zarośla, widne lasy,
zręby, miedze, w górach po regiel dolny

Występowanie: prawie cała Europa, zachodnia i
środkowa Azja

Opis:

Jedna spośród ok. 200 gatunków wyki. Z tego w Polsce dziko występuje 15 gatunków. Cenna roślina pastewna ze względu na wysoką zawartość białka. Lubiana także przez mrówki często widziane na jej łodygach i liściach - na dolnej stronie przylistków w brązowych zagłębieniach miodników wydziela słodki sok.

Rośliny podobne

Wyka ptasia

Groszek wiosenny

Groszek
wschodniokarpacki

Wyka ptasia

Okres kwitnienia:

czерwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

Siedlisko: łąki, pola, miedze, zarośla, brzegi
lasów

Opis:

Wyki należą do uciążliwych chwastów, szczególnie upraw żyta i pszenżyta, odpornych na zacienienie i bronowanie, przez co mechaniczne ich zwalczanie jest nieskuteczne. Nasiona wyki są trudne do usunięcia ze zboża i zawierają trujące substancje, mogące powodować zatrucia zwierząt karmionych zbożem. Należą do roślin motylkowych i mogą za pomocą specjalnych brodawek pobierać azot atmosferyczny. Niektóre gatunki wyki (np. siewna) należą do roślin pastewnych.

Rośliny podobne

Wyka płotowa

Zanokcica skalna

Okres kwitnienia:

lipiec

sierpień

wrzesień

Występowanie:

Siedlisko: skały, cieniste zbocza, mury, w
górach w reglu, rzadziej w piętrze
kosodrzewiny

Opis:

Zaraza czerwona

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

Występowanie:

Siedlisko: suche murawy, zarośla i zbocza

Opis:

Bezzieleniowa roślina pasożytująca na roślinach motylkowych. W Polsce występuje 14 gatunków zarazy, trudnych do odróżnienia. Wszystkie są na Czerwonej Polskiej Liście gatunków zagrożonych.

Rośliny podobne

Zaraza żółta

Zaraza żółta

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

Występowanie:

Siedlisko: ziołorośla nad potokami

Występowanie: góry środkowej Europy i
Kaukaz

Opis:

Bezzieleniowa roślina pasożytująca głównie na lepiężnikach, ale także rzadziej na miłosnie górskiej i podbiałe pospolitym, czerpiąc pokarm z rośliny żywicielskiej za pomocą licznych korzonków zakończonych ssawkami. Brak chlorofilu nadaje jej charakterystyczną żółtawo-brunatną barwę.

Rośliny podobne

Zaraza czerwona

Zawilec gajowy

photo: Elizabeth Sykes

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

maj

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca

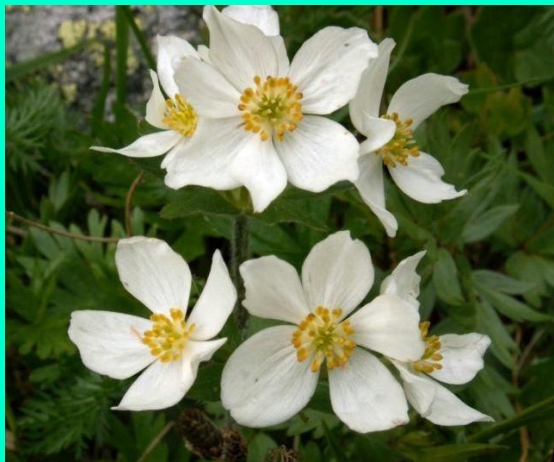
Siedlisko: lasy, zarośla

Występowanie: półkula północna

Opis:

Wykorzystywany w homeopatii, a także dawniej w medycynie ludowej na bóle zębów, a liście przykładano na bolące miejsce po użądleniu pszczoły. Spożyte powodują jednak wymioty, ze względu na zawarte w nich trujące substancje.

Rośliny podobne

Zawilec narcyzowy

Zawilec wielkokwiatowy

Zawilec żółty

Zawilec narcyzowy

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

roślina trująca, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: murawy wysokogórskie, łąki,
zarośla, w Tatrach powyżej 1100mnpm, w
Sudetach powyżej 1400mnpm

Opis:

Nazwa (łac. *anemone nemorosa*), wymieniana już przez autorów starożytnych, pochodzi z greckiego *anemos* - wiatr. Wytłumaczenie może być prozaiczne lub romantyczne.

Prozaiczne: ze względu na łatwo odrywające się płatki. Romantyczne: istniała legenda, że kwiaty te kwitną tylko na silnym wietrze.

Rośliny podobne

Zawilec gajowy

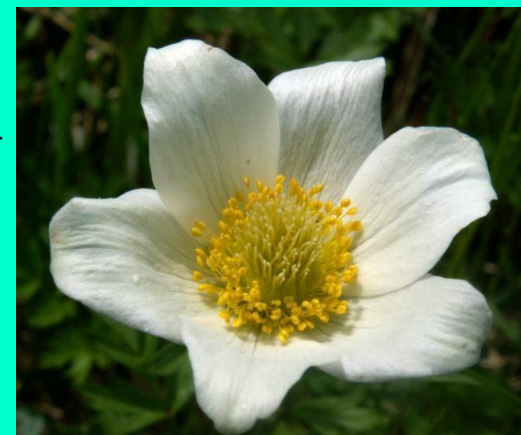

Zawilec wielkokwiatowy

Zawilec żółty

Sasanka alpejska

Zawilec wielkokwiatowy

Okres kwitnienia:

kwiecień

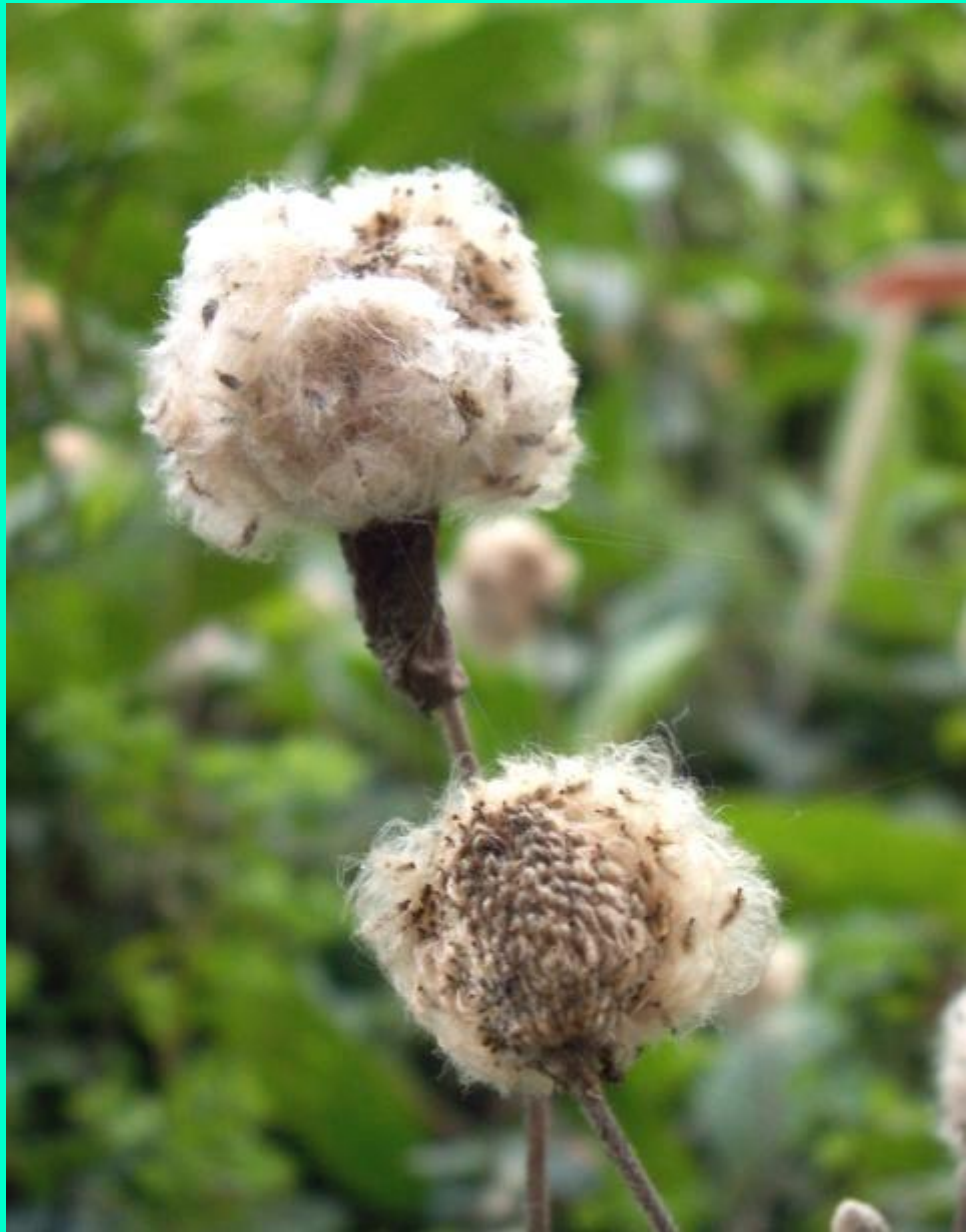
maj

czerwiec

Występowanie:

roślina trująca, pod całkowitą ochroną

Siedlisko: suche zarośla, skraje lasów, na
glebach wapiennych, w Alpach do
1200mnpm

Występowanie: południowa Syberia,
wschodnia Europa, zachodnia granica
występowania przebiega przez południowo-
wschodnią Francję

Opis:

Rośliny podobne

Zawilec gajowy

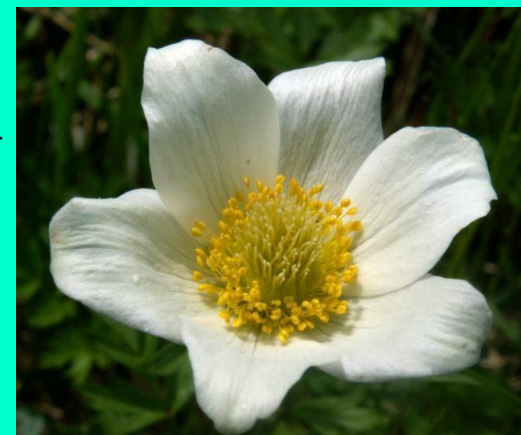

Zawilec narcyzowy

Zawilec żółty

Sasanka alpejska

Zawilec żółty

Okres kwitnienia:

luty

marzec

kwiecień

maj

Występowanie:

roślina trująca

Siedlisko: cieniste lasy liściaste i zarośla

Występowanie: środkowa Europa

Opis:

Łacińska nazwa (*anemone ranunculoides*) wskazuje na podobieństwo do jaskrów (łac. *ranunculus* = jaskier).

Rośliny podobne

Zawilec gajowy

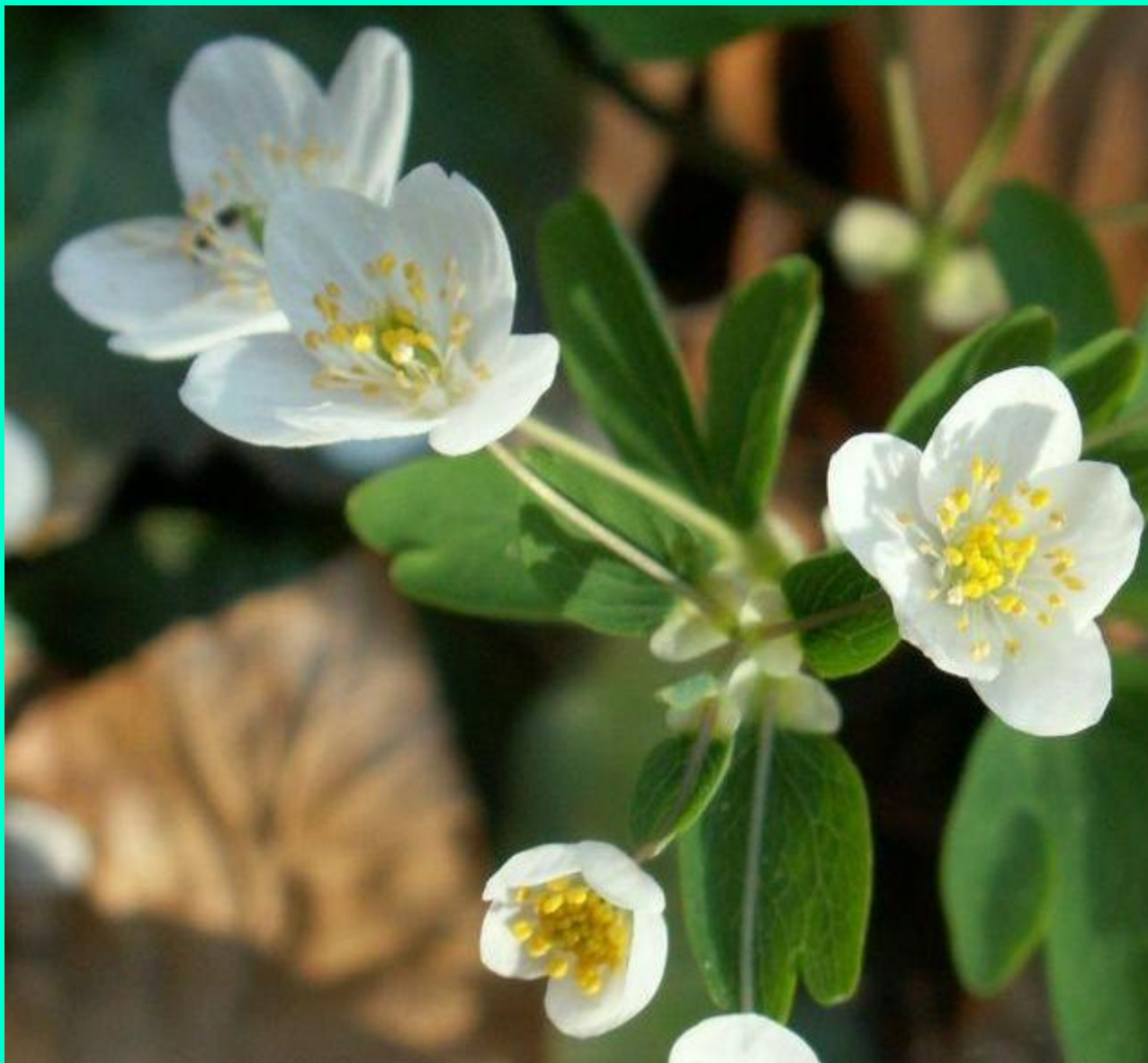

Zawilec narcyzowy

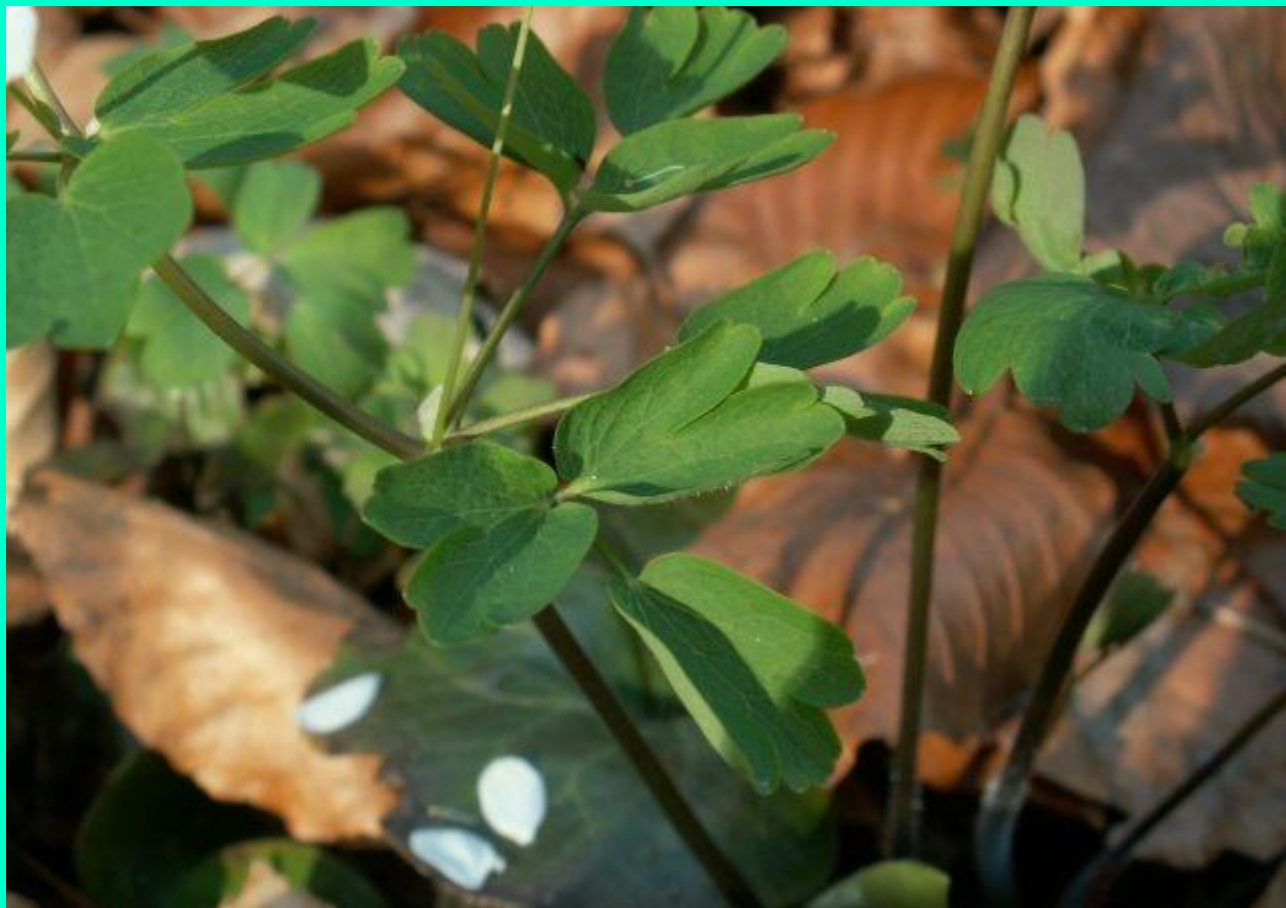
Zawilec wielkokwiatowy

Zdrojówka rutewkowata

Okres kwitnienia:
kwiecień
maj

Występowanie:

Siedlisko: lasy liściaste, zarośla

Występowanie: w Polsce na południu,
wschodzie i w centrum

Opis:

Zerwa kłosowa

Występowanie:

Siedlisko: lasy liściaste, mieszane i zarośla

Występowanie: w Polsce pospolita w górach i na wyżynach, na nizinach rozproszona

Opis:

Rośliny podobne

Zerwa kulista (główkowata)

Zerwa kulista (główkowata)

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina pod całkowitą ochroną

Siedlisko: łąki, polany, hale, skaliste
zbocza, przeważnie na wapieniu

Występowanie: góry Europy

Opis:

W Polsce występują jedynie 2 gatunki zerw: kłosowa o biało-żółtych kwiatach oraz kulista o kwiatach niebieskich. Zerwy były znane już w starożytności i stosowane prawdopodobnie jako afrodyzjak.

Rośliny podobne

Zerwa kłosowa

Ziarnopłon wiosenny

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

maj

Występowanie:

roślina trująca

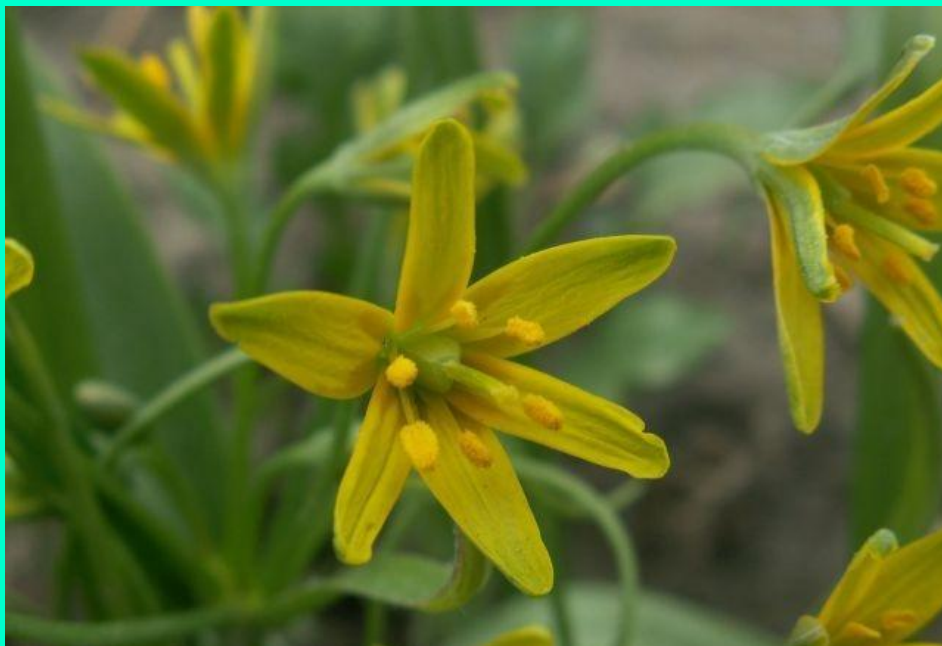
Siedlisko: wilgotne lasy liściaste, zarośla,
parki, cieniste miejsca na łąkach

Występowanie: Europa, Bliski Wschód

Opis:

Mimo, że kwitnie co roku, nasiona wytwarza rzadko (stąd polska nazwa ziarno-płon), a rozprzestrzenia się głównie na drodze wegetatywnej. Dawniej jadano na wiosnę bogate w witaminę C liście ziarnopłonu w celu zapobieżenia szkorbutowi, a także na krwawienia. Po przekwitnięciu w liściach odkłada się trucizna protoanemonina, znikająca jednak podczas suszenia lub gotowania. Zaprawiane w occie pączki kwiatowe używano jako namiastkę kaparów.

Rośliny podobne

Złocień żółty

Zimowit jesienny

Okres kwitnienia:

sierpień

wrzesień

październik

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca, pod całkowitą
ochroną

Siedlisko: wilgotne łąki

Występowanie: zachodnia, środkowa i
południowa Europa

Opis:

Często mylony z krokusem, który jednak w przeciwieństwie do zimowita kwitnie wiosną. Nazwa rodzajowa (łac. *colchicum autumnale*) związana jest z Kolchidą, uważaną w starożytności za ojczyznę trucizn i trucicieli. I rzeczywiście roślina zawiera silny cytostatyk kolchicynę, stosowany w dnie (podagrze). Dawka śmiertelna dla człowieka to 20-40 mg czyli od pięciu do dziesięciu nasion. Do zatrucia może dojść również w sposób pośredni, po spożyciu mleka kóz i owiec, które zjadły zimowit jesienny. Śmiertelność w przypadku zatrucia dochodzi do 90%.

Rośliny podobne

Szafran spiski

Złoc żółta

Okres kwitnienia:

marzec

kwiecień

maj

Występowanie:

Siedlisko: wilgotne łąki, łęgi, zarośla, lasy
liściaste, parki

Występowanie: prawie cała Europa

Opis:

Nazwę rodzajową (łac. *gagea lutea*) utworzono na cześć angielskiego mecenasa nauki i botanika amatora sir Thomasa Gage'a (1781-1820).

Rośliny podobne

Ziarnopłon wiosenny

Żmijowiec zwyczajny

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

wrzesień

październik

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca

Siedlisko: suche zbocza, murawy, przydroża,
siedliska ruderalne (wysypiska, nasypy
kolejowe, kamieniołomy), do 1200mnpm

Występowanie: Europa, Azja Mniejsza, rejon
Uralu

Opis:

Starożytni wywodzili łacińską nazwę (łac. *echium vulgare*) od greckiego słowa *echis* = wąż, żmija i używali jej do nazywania różnych roślin szorstkolistnych stosowanych przeciwko ukąszeniom węży. Później nazwę tę zawężono do tego jednego gatunku. W Polsce również wierzono w jej działanie unieszkodliwiające jad żmiji, co odzwierciedla polska nazwa. W rzeczywistości korzeń i ziele zawiera alantoinę, saponinę oraz alkaloidy (cynoglosynę, konsolidynę, konsolicynę), dające dość trującą mieszankę, co wykorzystywano do wyrobu trutek na szczury. Leczą nią także padaczkę oraz różne bóleści. Ponadto korzeń i kwiaty zawierają czerwony barwnik alkaline używany do farbowania tkanin.

Żurawina błotna

Okres kwitnienia:

czerwiec

lipiec

sierpień

Występowanie:

roślina lecznicza

Siedlisko: torfowiska wysokie i przejściowe,
bory bagienne

Występowanie: Europa północna i środkowa,
Ural, Syberia, Azja Wschodnia, północna
część Ameryki Północnej, Grenlandia

Opis:

Nazywana także z rosyjska klukwą. Owoce żurawiny błotnej zawierają wiele wartościowych substancji. Udowodniono ich działanie odkażające drogi moczowe (sok z żurawin stosuje się m.in. w profilaktyce u pacjentów cewnikowanych), spowalniające miażdżycę (zawierają flawonoidy i antyoksydanty podobne do zawartych w czerwonym winie) oraz przeciwbakteryjne i grzybobójcze, za które odpowiedzialne są cykliczne proantocyjanidyny. Ponadto zawierają wiele witamin, m.in. duże ilości witaminy C, co wykorzystywano w leczeniu szkorbutu. A przede wszystkim mają niezwykły smak (głównie kwaśny, który nieco słabnie po pierwszych przymrozkach) - wyrabiano z nich soki, galaretki, dżemy i kisiele, a także jako dodatek do mięs. W Rosji z klukwy robi się słynny kwas chlebowy. Owoce żurawiny są niezwykle trwałe dzięki powlekającej je woskowej skórcie, a także z powodu zawartego w nich kwasu benzoesowego.

Rośliny podobne

Borówka brusznica

Żywiec dziewięciolistny

Okres kwitnienia:
kwiecień
maj

Występowanie:

Siedlisko: buczyny

Występowanie: tereny górskie środkowej Europy, w Polsce w Sudetach, zachodniej części Karpat i na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej

Opis:

Jest typowym składnikiem tzw. buczyny sudeckiej. Rodzajowa nazwa łacińska (*dentaria*) nawiązuje do charakterystycznych łusek pokrywających kłacze, a przypominających zęby (łac. *dens* =zęb).

Rośliny podobne

Žywiec gruczołowy

Żywiec gruczołowy

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

czerwiec

Występowanie:

Siedlisko: głównie lasy bukowe, rzadko
świerkowe i zarośla kosówki

Występowanie: Karpaty

Opis:

Żywiec gruczołowaty jest subendemitem karpackim, będącym typowym składnikiem buczyny karpackiej. Po obecności tej rośliny można poznać, w których miejscach pierwotna buczyna karpacka regła dolnego została zastąpiona przez sztucznie zasadzoną monokulturę świerka.

Rośliny podobne

Żywiec dziewięciolistny

Żywokost lekarski

Okres kwitnienia:

maj

czerwiec

lipiec

Występowanie:

roślina lecznicza, trująca

Siedlisko: wilgotne łąki, brzegi wód, rowy,
zarośla

Występowanie: Europa, zachodnia Syberia,
Azja Mniejsza, dziczyły w Ameryce
Północnej

Opis:

Nazwa łacińska *symphytum officinale* powstała w średniowieczu od greckiego słowa *symphein* - zrastać się, ponieważ bogatych w skrobię korzeni żywokostu - po ugotowaniu tężejących jak gips, używano do unieruchamiania złamanych kończyn.

Ponadto zawiera alantoinę przyspieszającą gojenie się ran, wykorzystywaną do dziś w medycynie. Jednak ze względu na zawarte w korzeniu substancje hepatotoksyczne i rakotwórcze pozyskuje się ją dziś syntetycznie. Liści żywokostu używano do barwienia tkanin na jasnobrązowy kolor. Występuje w dwóch odmianach barwnych: fioletowej i żółtej.

Rośliny podobne

Żywokost sercowaty

Żywokost sercowaty

Okres kwitnienia:

kwiecień

maj

czerwiec

Występowanie:

Siedlisko: Buczyna karpacka, olszyny,
ziołorośla

Występowanie: Europa, Azja, subendemit
karpacki, w Polsce od Bieszczadów po Babią
Górę

Opis:

Jeden z 4 gatunków rosnących w Polsce żywokostów jest gatunkiem typowym dla wschodniokarpackiej buczyny, ale spotykany również w Karpatach Zachodnich aż po Babią Górę. Nazwa gatunkowa podkreśla sercowaty kształt liści.

Rośliny podobne

Żywokost lekarski